

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

на тему: «УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

Виконала: студентка 4 курсу, ФБС-41 групи
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа
та страхування

Горщенко К.С.

Керівник: доцент кафедри фінансів, кандидат
економічних наук

Криховецька З.М

Рецензент: Михайлів Г.В.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ БАНКІВ	6
1.1. Сутність і вплив ризиків банківської діяльності на їхню фінансову стійкість .	6
1.2. Поняття та причини виникнення кредитних ризиків банківських установ	11
1.3. Управління кредитними ризиками банківських установ: зміст, етапи, організація.....	16
РОЗДІЛ 2.ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОСТІ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	24
2.1. Загальна характеристика діяльності АТ «ПУМБ».....	24
2.2. Аналіз динаміки, структури та якості кредитного портфеля банку	32
2.3. Оцінка управління кредитними ризиками банку АТ «ПУМБ».....	40
РОЗДІЛ 3.ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	49
3.1. Напрями удосконалення управління кредитними ризиками банків в умовах воєнного стану	49
3.2. Рекомендації щодо вдосконалення управління кредитними ризиками банку АТ «ПУМБ»	55
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68
ДОДАТКИ.....	73

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена визначальною роллю фінансової стійкості банківських установ у забезпеченні стабільного функціонування національної економіки. Саме банки акумулюють і перерозподіляють фінансові ресурси, підтримують платоспроможність суб'єктів господарювання та населення, формують умови для економічного розвитку. В умовах воєнного стану, спричиненого російсько-українською війною, посилення політико-економічної нестабільності, загострення внутрішніх і зовнішніх викликів, зростання державного боргу, коливань валютних курсів та зниження інвестиційної привабливості значення фінансової стабільності банків істотно зростає, оскільки від неї залежить здатність економіки протистояти кризовим явищам і забезпечувати безперервність фінансових процесів.

Водночас сучасні умови господарювання характеризуються підвищеним рівнем кредитних ризиків, зумовлених погіршенням платоспроможності позичальників, руйнуванням виробничої та логістичної інфраструктури, скороченням ділової активності та зростанням фінансової невизначеності. Збільшення обсягів проблемної заборгованості безпосередньо впливає на ліквідність і платоспроможність банків, підвищує ймовірність фінансових втрат і послаблює стійкість банківської системи загалом. За таких умов управління кредитними ризиками набуває статусу одного з ключових інструментів забезпечення фінансової безпеки банківських установ.

Особливої значущості набувають питання систематичного моніторингу кредитного портфеля, своєчасної оцінки та переоцінки платоспроможності позичальників, удосконалення механізмів оцінювання заставного майна з урахуванням географічних ризиків, а також адаптації кредитної політики до змін зовнішнього середовища. Формування достатніх резервів для покриття можливих втрат і впровадження додаткових критеріїв аналізу надійності клієнтів виступають необхідними умовами збереження стабільності банків у кризових умовах.

Проблеми фінансової стійкості та управління кредитними ризиками банківських установ досліджували у своїх наукових працях Є. Андрушак, Д. Апостолов, Ю. Бугель, О. Вінниченко, І. Доценко, Н. Коваль, А. Колєсніченко, В. Круглякова, К. Ларіонова, Н. Селюченко, Н. Ткачук, та інші вітчизняні науковці. Вченими розглянуто теоретичні засади, методичні підходи та практичні аспекти забезпечення фінансової стійкості банків і управління кредитними ризиками в умовах економічної нестабільності та воєнного стану. Проте в сучасних умовах з кожним днем посилюється вплив нових соціально-економічних, фінансових і безпекових чинників, зростає рівень невизначеності та виникають додаткові ризики, що ускладнюють функціонування банківської системи та зумовлюють необхідність подальшого поглиблення наукових досліджень у цьому напрямі.

Мета дослідження – дослідити особливості управління кредитними ризиками у забезпеченні фінансової стійкості банків в умовах воєнного стану.

Сформульована мета поставила зумовила виконання низки **завдань**:

- висвітлити сутність та вплив ризиків банківської діяльності на їхню фінансову стійкість;
- розглянути поняття та причини виникнення кредитних ризиків банківських установ;
- визначити зміст, етапи та організацію управління кредитними ризиками банківських установ;
- охарактеризувати особливості діяльності АТ «ПУМБ»;
- проаналізувати динаміку, структуру та якість кредитного портфеля банку;
- оцінити управління кредитними ризиками банку АТ «ПУМБ»;
- розглянути напрями удосконалення управління кредитними ризиками банків в умовах воєнного стану;
- запропонувати рекомендації щодо вдосконалення управління кредитними ризиками банку АТ «ПУМБ».

Об'єкт дослідження – процес управління кредитними ризиками у забезпеченні фінансової стійкості банків.

Предмет дослідження – теоретичні засади, особливості, методи, інструменти управління ризиками у забезпеченні фінансової стійкості банків.

Методи дослідження. У ході дослідження нами застосовувалися різноманітні наукові методи, зокрема, абстрактно-логічний метод використовувався для опрацювання та узагальнення наукових джерел з метою комплексного аналізу й визначення сутності управління ризиками у забезпеченні фінансової стійкості банків. Статистично-економічний метод застосовувався для аналізу діяльності банку АТ «ПУМБ» на вітчизняному ринку, а також визначення результативності його кредитної діяльності. Метод системного підходу використовувався для формування обґрунтованих висновків і розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління кредитними ризиками банку АТ «ПУМБ».

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-правові акти з питань кредитування та управління ризиками, статистична інформація НБУ, звіти банку, праці вітчизняних науковців.

Практична значущість одержаних результатів полягає у можливості їх використання для вдосконалення системи управління кредитними ризиками банківських установ в умовах воєнного стану.

Апробація наукового дослідження. Результати дослідження доповідалися на Звітній студентській науковій конференції КНУВС у 2026 році та I Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні виклики та тенденції розвитку фінансово-економічних систем» (27-28 травня 2026 р., Івано-Франківськ) з публікацією тез.

Структура дипломної роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновку, списку використаної літератури, що налічує 36 найменувань, 3 додатки. Текст дипломної роботи викладено на 85 сторінках комп'ютерного тексту. Робота містить 16 таблиць, 11 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ БАНКІВ

1.1. Сутність і вплив ризиків банківської діяльності на їхню фінансову стійкість

Надійне функціонування банківської системи виступає однією з основних передумов сталого соціально-економічного розвитку держави, оскільки саме через банки здійснюється перерозподіл фінансових ресурсів і підтримується ділова активність. Рівень її фінансової стійкості формується на основі стабільної діяльності кожної окремої банківської установи та ефективної організації управління кредитними ризиками. На сучасному етапі істотний дестабілізуючий вплив на банківську сферу здійснюють воєнні події, інфляційні процеси, спад виробництва, зменшення інвестиційної активності та зростання частки проблемної заборгованості. У зв'язку з цим управління кредитними ризиками набувають першочергового значення як для органів державного управління, так і для керівництва банківських установ.

Ю. Бугель та О. Лопатовська зазначають, що банківська діяльність за своєю природою пов'язана з підвищеним рівнем ризиків, зумовлених специфікою фінансових операцій, високою залежністю від макроекономічних умов і жорстким регуляторним середовищем. Автори підкреслюють, що кредитні, ліквідні та капітальні ризики безпосередньо впливають на фінансову стійкість банків, оскільки визначають їх здатність своєчасно виконувати зобов'язання та підтримувати стабільний фінансовий стан. Вчені доводять, що дотримання економічних нормативів і контроль за рівнем ризиків сприяють зменшенню ймовірності фінансових втрат і посиленню надійності банківської системи. Водночас наголошується, що в умовах воєнного стану зростання ризиків потребує посилення системи управління та постійного моніторингу ключових фінансових показників [6].

На основі дослідження Н. Селюченко та В. Радченка, фінансова стійкість банківської системи істотно залежить від впливу зовнішніх збурень, зокрема пандемії COVID-19 та повномасштабної війни, які посилюють кредитні, валютні та капітальні ризики. Автори доводять, що в періоди криз різко зростає навантаження на капітал банків, підвищується ризик концентрації кредитів і погіршується якість активів, що негативно позначається на стабільності банківської діяльності. Водночас дотримання пруденційних нормативів, контроль за кредитними ризиками та своєчасне реагування регулятора сприяють обмеженню системних загроз і збереженню фінансової стійкості. А тому, ризики зовнішнього середовища виступають одним із ключових чинників, що визначають рівень надійності та стабільності банківської системи України [26].

За словами М. Миронової, діяльність банків за своїм змістом являє собою складну систему взаємопов'язаних операцій і процесів, функціонування яких обумовлюється впливом різноманітних чинників. Окремі з них мають особливо вагоме значення, оскільки за несприятливих умов здатні суттєво послаблювати або повністю нейтралізувати позитивний ефект інших факторів. У зв'язку з цим для забезпечення фінансової стійкості в кризових ситуаціях і мінімізації можливих втрат банківські установи повинні максимально використовувати наявні ресурси та можливості з метою зменшення негативного впливу зовнішнього й внутрішнього середовища [20, с. 251].

Визначення змісту категорії фінансової стійкості у діяльності банківського сектору має важливе теоретичне значення, оскільки дане питання залишається предметом активних наукових дискусій та обговорень серед дослідників і учасників фінансового ринку.

А. Колесніченко та І. Литвинов у своїх наукових дослідженнях, аналізуючи підходи більшості вчених до трактування фінансової стійкості, звертають увагу на переважну орієнтацію на показники ефективності діяльності, платоспроможності та прибутковості. Водночас автори виокремлюють низку додаткових аспектів, зокрема значення інвестиційної привабливості для забезпечення стабільного розвитку банку, оптимальність формування структури активів, раціональне

співвідношення власних і залучених ресурсів, а також роль стратегічного управління у зниженні ризиків. На основі узагальнення наукових підходів дослідники визначають, що фінансова стійкість комерційного банку формується через збалансованість і оптимізацію фінансових ресурсів, урахування впливу внутрішніх і зовнішніх ризиків, підтримання необхідного рівня ліквідності та платоспроможності, а також цільову й стратегічну спрямованість управлінських рішень. Проведений авторами структурно-декомпозиційний аналіз дозволив сформулювати власне визначення фінансової стійкості банку з урахуванням впливу ризиків на результати його діяльності. Фінансову стійкість комерційного банку автори [14] трактують як узагальнену характеристику результативності його функціонування, що відображає узгодженість руху фінансових ресурсів, здатність забезпечувати належний рівень платоспроможності, ліквідності та прибутковості, раціональність формування структури активів і капіталу, яка формується з урахуванням впливу внутрішніх і зовнішніх чинників діяльності банку та передбачає спрямованість на зниження рівня ризиків.

За словами В. Круглякової, фінансова стійкість банку є змінною узагальненою характеристикою його спроможності як механізму трансформації ресурсів і ризиків результативно реалізовувати свої функції з урахуванням узгодженості економічних інтересів та здатності протистояти впливу внутрішнього й зовнішнього середовища. Фінансова стійкість відображає рівень адаптивності банківської установи до змін ринкових умов і різноманітних загроз [17, с. 44].

У результаті проведеного контент-аналізу вченими О. Вінниченко та А. Ганцевою визначено ключові елементи, що формують зміст поняття «фінансова стійкість банку». До них вчені відносять зниження рівня ризиків, спроможність протистояти несприятливому впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, раціональне використання активів, ефективне залучення та розміщення фінансових ресурсів, підтримання належного рівня ліквідності, забезпечення платоспроможності та досягнення стабільної прибутковості. Сукупність

зазначених характеристик відображає основні складові фінансової стійкості банківської установи [7, с. 176].

Н. Коваль у своєму дослідженні обґрунтовує, що фінансова стійкість банків в умовах динамічного та непередбачуваного ринкового середовища значною мірою залежить від ефективності управління внутрішніми процесами та здатності адаптуватися до зовнішніх змін. Авторка доводить, що недостатня орієнтація на конкурентне середовище, слабка увага до потреб клієнтів і недосконалість управлінських рішень підвищують рівень ризиків та послаблюють платоспроможність банків. Особливу роль у зниженні ризиків і зміцненні фінансової стабільності відведено використанню бенчмаркінгу як інструменту виявлення прогалин у діяльності, удосконалення бізнес-процесів і підвищення ефективності функціонування банківських установ. Застосування сучасних інноваційних підходів, на думку Н. Коваль, сприяє формуванню конкурентних переваг, підвищенню фінансової безпеки та забезпеченню довгострокової стійкості банків [13].

Забезпечення фінансової стійкості банків, як стверджує В. Круглякова, виступає необхідною передумовою надійного функціонування банківської системи, яка слугує підґрунтям для проведення економічних перетворень і підтримання макроекономічного розвитку. Особливо важливого значення дана функція набуває в періоди криз і потрясінь, коли банки, виконуючи роль фінансових посередників, гарантують безперервний обіг грошових коштів в економіці, здійснення швидких і безпечних розрахунків, а також спрямування інвестицій у різні сфери діяльності. Сучасний воєнний стан в Україні створює загрозу не лише для життя та здоров'я населення, а й для економічної стабільності держави, однак банківська система продовжує працювати стабільно, незважаючи на наявні виклики [17, с. 44].

На рівень фінансової стійкості банку впливає, за словами О. Вінниченко та А. Ганцевою, значна кількість різноманітних факторів, які можуть як сприяти її зміцненню, так і зумовлювати її послаблення. У наукових дослідженнях фінансову стійкість переважно розглядають крізь призму взаємодії внутрішніх і

зовнішніх чинників. До зовнішніх факторів належать економічні, фінансові, політичні, соціальні та форс-мажорні умови. Водночас до внутрішніх факторів фінансового впливу відносять законодавче забезпечення, стан грошового та фінансового ринку, рівень розвитку платіжної інфраструктури, особливості грошово-кредитної політики Національного банку України та інші пов'язані елементи [7, с. 176].

Н. Ткачук та С. Гергола слушно зауважують, що в умовах воєнного стану фінансова стійкість банків значною мірою залежить від рівня впливу кредитних, ліквідних і капітальних ризиків, що посилюються внаслідок економічної нестабільності та зростання невизначеності. Погіршення якості активів, збільшення частки проблемної заборгованості та підвищення залежності від залучених ресурсів негативно впливають на здатність банків підтримувати належний рівень платоспроможності й ліквідності. За таких умов особливого значення набуває дотримання консервативної кредитної політики, спрямованої на зниження ризиків та збереження стабільності кредитного портфеля. Важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості відіграє виконання нормативних вимог Національного банку України (НБУ) до капіталу та ліквідності, що сприяє обмеженню системних ризиків і підвищенню стійкості банківської діяльності [29].

У результаті узагальнення наукових підходів до визначення чинників впливу на фінансову стійкість банківських установ О. Вінниченко та А. Ганцева виділили такі основні фактори [7, с. 178]:

1) нестабільність національної економіки – рівень розвитку та стан економіки істотно впливають на ступінь захищеності банківського сектору та його здатність реагувати на зміни макроекономічної ситуації;

2) рівень інфляції – за умов її зростання реалізується політика грошово-кредитних обмежень, що зумовлює скорочення обсягів кредитування;

3) стан грошового ринку – негативні трансформації призводять до підвищення загального рівня цін, зменшення споживання та скорочення заощаджень населення;

4) законодавче й нормативне регулювання банківської діяльності – ефективність внутрішнього контролю, своєчасність зовнішнього нагляду та якість управління, особливо в кризові періоди, мають визначальне значення для стабілізації ринкової ситуації та зміцнення фінансової стійкості банку;

5) зміна обсягів депозитів у національній валюті – зростання депозитної бази свідчить про зниження девальваційних і інфляційних очікувань та посилення довіри до національної грошової одиниці;

6) рівень суспільної довіри – формування довіри до окремих банків і банківської системи загалом забезпечує стабільність ресурсної бази, сприяє розширенню клієнтської бази та позитивно впливає на комерційну й загальну стійкість діяльності банків.

Зазначені чинники перебувають у тісному взаємозв'язку між собою, при цьому зміна одного з них здатна зумовлювати трансформацію інших.

Отже, фінансова стійкість банківських установ формується під впливом сукупності взаємопов'язаних ризиків і факторів, які визначають результати їх діяльності в сучасних умовах. Рівень забезпечення фінансової стійкості залежить від здатності банківських установ ефективно реагувати на зміни зовнішнього середовища та підтримувати збалансований фінансовий стан.

1.2. Поняття та причини виникнення кредитних ризиків банківських установ

Кредитування є одним із ключових інструментів розвитку економіки, оскільки саме через нього забезпечується фінансування підприємств, підтримка підприємницької діяльності та задоволення потреб населення. Водночас кожна кредитна операція пов'язана з певною мірою невизначеності щодо фінансових можливостей позичальника та змін економічного середовища. За таких умов кредитні ризики стають невід'ємною складовою банківської діяльності та суттєво впливають на стійкість банківських установ.

Проблематика тлумачення кредитного ризику, його змісту, форм прояву, причин виникнення, що зумовлюють його формування, тривалий час перебуває у фокусі наукових досліджень багатьох учених.

Відповідно до підходу Базельського комітету з банківського нагляду, кредитний ризик визначається як імовірність того, що позичальник або інший контрагент не виконає взяті на себе фінансові зобов'язання за укладеним договором, унаслідок чого банк чи інший кредитор зазнає фінансових втрат [32]. У стандартах Базель II дане поняття конкретизується та розглядається як можливі збитки, що виникають у разі повного або часткового невиконання зобов'язань клієнтом. При цьому зазначається, що кредитний ризик не обмежується лише операціями з надання позик, а поширюється також на інші види фінансової діяльності, зокрема операції з деривативами, надання гарантій, міжбанківське кредитування та інші фінансові інструменти [33].

За словами К. Ларіонової та Г. Капіноса, кредитний ризик – це один із основних ризиків банківської діяльності, що виникає в процесі надання кредитів і пов'язаний із можливістю фінансових втрат у разі невиконання позичальниками своїх зобов'язань. Автори зазначають, що прояв кредитного ризику відображається у погіршенні якості кредитного портфеля, зростанні обсягів проблемної заборгованості та необхідності формування додаткових резервів. Вченими підкреслюється, що рівень кредитного ризику значною мірою залежить від ефективності оцінювання кредитоспроможності позичальників, системи моніторингу, диверсифікації портфеля та дотримання внутрішніх і регуляторних вимог. При цьому, кредитний ризик має як індивідуальний, так і портфельний характер, а тому його управління повинно здійснюватися комплексно та на постійній основі. За відсутності належного контролю кредитний ризик, на думку авторів, здатний негативно впливати на ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість банківської установи загалом [18, с. 265].

Кредитний ризик І. Доценко визначено як наявну або можливу загрозу для доходів і капіталу банківської установи, що виникає внаслідок невиконання або неналежного виконання клієнтом умов фінансової угоди чи інших взятих на себе

зобов'язань. Кредитний ризик обумовлює специфіку процесу управління ризиками в банківській діяльності та впливає на формування підходів до контролю за рівнем ризиковості кредитних операцій. Водночас ефективне управління індивідуальним кредитним ризиком виступає важливою передумовою забезпечення високої якості кредитного портфеля. Раціонально сформована кредитна політика, у свою чергу, сприяє запобіганню зростанню загального рівня кредитного ризику банківської установи [10, с. 157].

У монографії за редакцією А. Єпіфанова і Т. Васильєвої, кредитний ризик – це імовірність виникнення непередбачуваних обставин, що негативно впливають на результати кредитної діяльності банківської установи та зумовлюють втрату частини її активів і недоотримання процентних доходів [4, с. 95]. Досліджуючи зміст кредитного ризику, вчені зауважують, що його рівень тісно пов'язаний із результативністю системи управління процесом банківського кредитування. У цьому аспекті кредитний ризик вчені трактують як грошове відображення ймовірного відхилення фактичних результатів від запланованих, що виникає внаслідок невизначеності впливу зовнішніх і внутрішніх чинників на управлінські рішення у сфері кредитної діяльності. При цьому кредитний ризик не обмежується лише можливими фінансовими втратами або загрозою банкрутства, а також охоплює ймовірність отримання додаткових, незапланованих доходів у разі успішного подолання невизначеності руху позичкової вартості [30, с. 97-98].

А. Перепелиця визначає кредитний ризик як реальну або потенційну небезпеку для доходів і власного капіталу фінансової установи, що виникає внаслідок невиконання або неналежного виконання позичальником чи іншим контрагентом умов фінансової угоди з банком і несвоєчасного погашення взятих зобов'язань. Автор зазначає, що рівень кредитного ризику визначається обсягом можливих втрат у разі дефолту або прострочення боргу [25, с. 75].

Проаналізовані підходи свідчать, що всі автори розглядають кредитний ризик як імовірність фінансових втрат банку внаслідок невиконання позичальниками своїх зобов'язань, однак по-різному акцентують увагу на його окремих аспектах. К. Ларіонова та Г. Капінос [18] пов'язують кредитний ризик із

якістю кредитного портфеля, ефективністю моніторингу та дотриманням регуляторних вимог, що дозволяє комплексно оцінити його вплив на фінансову стійкість банку. І. Доценко [10] зосереджує увагу на значенні кредитної політики та індивідуального управління ризиками в умовах нестабільності. У монографії за редакцією А. Єпіфанова і Т. Васильєвої [30] кредитний ризик розглядається через призму невизначеності та можливих відхилень від прогнозованих результатів. Визначення А. Перепелиці [25] є більш класичним і зосередженим на фінансових наслідках дефолту позичальника. Для нашого дослідження доцільно використати підхід К. Ларіонової та Г. Капіноса як основний, оскільки він найбільш повно поєднує теоретичні та практичні аспекти управління кредитним ризиком у контексті забезпечення фінансової стійкості банків.

Причини кредитних ризиків слід розуміти як сукупність чинників, джерел і факторів, які визначають імовірність повної або часткової втрати банківською установою наданих кредитних коштів і процентних доходів за ними.

Причини зростання кредитних ризиків Д. Апостолов та О. Батрак пов'язують насамперед із нестабільністю зовнішнього середовища та глобальними кризовими явищами. Автори зазначають, що макроекономічна нестабільність і геополітичні кризи суттєво ускладнюють умови функціонування банків і підвищують імовірність дефолту позичальників. Особливу роль у посиленні кредитних ризиків відіграли пандемія COVID-19, фінансові кризи та повномасштабна війна в Україні, які спричинили значні структурні зміни в банківському секторі. Саме такі причини, на думку авторів, призвели до зниження платоспроможності клієнтів, зростання невизначеності та погіршення якості кредитних портфелів [4, с. 47].

Є. Андрущак та А. Герасименко основними причинами виникнення кредитних ризиків визначають надмірну концентрацію кредитних вкладень в окремих позичальників, галузях економіки або регіонах, що підвищує вразливість банку до фінансових труднощів клієнтів. Автори зазначають, що недостатня диверсифікація кредитного портфеля призводить до зростання ймовірності значних фінансових втрат у разі погіршення платоспроможності великих

позичальників. Також підкреслюється негативний вплив недосконалого аналізу фінансового стану клієнтів, слабого контролю за виконанням кредитних договорів і недотримання внутрішніх лімітів ризику. Окрему увагу приділено впливу макроекономічної нестабільності, яка посилює ризик концентрації та ускладнює прогнозування кредитоспроможності позичальників [2].

Причини виникнення кредитних ризиків О. Сумін та І. Шубенкова поділяють на три основні групи, що наведені в табл. 1.1 [27, с. 36-37].

Таблиця 1.1

Причини виникнення кредитних ризиків

Група причин	Характеристика причин
1. Причини, зумовлені впливом зовнішнього середовища на діяльність банків і клієнтів	Державне регулювання банківського сектору. Правові умови функціонування суб'єктів господарювання. Рівень ефективності судових органів і системи примусового виконання рішень. Загальний стан економіки країни. Ситуація на ринку кредитних ресурсів. Інтенсивність конкурентної боротьби. Політична стабільність у державі. Участь у міжнародних фінансових програмах. Вплив надзвичайних обставин (воєнні дії, стихійні лиха тощо).
2. Причини, пов'язані з організацією кредитної діяльності банку	Зосередження значної частини кредитів в окремих позичальників або галузях. Недостатній рівень розподілу ризиків між різними сегментами портфеля. Недосконалість процедур аналізу та контролю кредитних операцій. Фінансування проєктів із високим ступенем невизначеності. Випадки зловживань у фінансовій сфері. Помилки в оцінці ризиковості операцій. Низький рівень професійної підготовки персоналу.
3. Причини, зумовлені фінансовим станом і поведінкою позичальників	Репутація клієнта та його ділова надійність. Обсяг власних фінансових ресурсів. Рівень ефективності управління підприємством. Спроможність виконувати кредитні зобов'язання. Особливості реалізації проєктів, що фінансуються. Якість та ліквідність заставного майна.

Джерело: розроблено на основі [27, с. 36-37]

Класифікація О. Сумін та І. Шубенкової відображає, на наш погляд, системний підхід до аналізу причин кредитних ризиків, оскільки охоплює зовнішні умови, внутрішню організацію банку та особливості позичальників.

Такий поділ дозволяє комплексно оцінювати джерела ризику та враховувати їх під час управління кредитною діяльністю.

До основних причин виникнення кредитного ризику в банківській діяльності В. Ільчук та Ю. Федорів відносять структурні зміни в економіці, нестабільність цілей і критеріїв оцінювання, а також необхідність урахування альтернативних варіантів під час ухвалення управлінських рішень. Важливу роль відіграють обмеженість, фрагментарність або навмисне приховування інформації, що ускладнює об'єктивну оцінку фінансового стану позичальників. Крім того, на виникнення ризиків впливають суперечливість прогнозів розвитку соціально-економічної системи, банківських установ і конкурентного середовища. За словами вчених, значення мають також зміни ринкової кон'юнктури, попиту та споживчих уподобань [12, с. 136].

Таким чином, кредитні ризики виступають одним із ключових чинників, що визначають рівень фінансової стійкості банківських установ і стабільність їх діяльності. Їх наявність зумовлюється як зовнішніми соціально-економічними умовами, так і внутрішніми особливостями функціонування банків та фінансовим станом позичальників, що у сукупності формує рівень можливих втрат і впливає на результати кредитної діяльності.

1.3. Управління кредитними ризиками банківських установ: зміст, етапи, організація.

Банківська система посідає ключове місце у структурі фінансового ринку, забезпечуючи стабільність економічного розвитку та раціональний перерозподіл грошових ресурсів між суб'єктами господарювання. За умов постійної трансформації економічного середовища та зростання рівня невизначеності особливого значення набуває ефективна організація управління кредитними ризиками, яка гарантує безперервність і надійність діяльності банківських установ. Серед сукупності чинників ризику, що впливають на фінансову стійкість

банків, кредитний ризик вирізняється високим рівнем впливу та складністю прогнозування.

К. Ларіонова та Г. Капінос, узагальнюючи результати аналізу наукових джерел, зазначають наявність значної різноманітності підходів до тлумачення управління кредитними ризиками банківських установ, а також недостатню конкретизацію цього поняття. Автори підкреслюють, що в наукових дослідженнях відсутнє єдине бачення змісту та структури управління кредитними ризиками з урахуванням специфіки банківської діяльності. Водночас К. Ларіонова та Г. Капінос розглядають управління кредитними ризиками як складну багаторівневу систему взаємопов'язаних елементів, що охоплює організаційні компоненти, зокрема структурні підрозділи, внутрішні регламенти, процедури та комунікаційні зв'язки, а також економічні складові, до яких належать фінансові інструменти, методики оцінювання, системи мотивації та бюджетування. Взаємодія цих елементів, за їхніми висновками, забезпечує цілеспрямований вплив на об'єкт управління та створює умови для прийняття обґрунтованих управлінських рішень і результативного їх впровадження. Такий підхід, за словами вчених, сприяє досягненню стратегічних і тактичних цілей банку у сфері управління кредитними ризиками з урахуванням змін зовнішнього середовища та внутрішнього потенціалу банківської установи [18, с. 265].

І. Доценко зазначає, що управління кредитним ризиком полягає у цілеспрямованому регулюванні рівня невизначеності в процесі кредитної діяльності шляхом розроблення, ухвалення та практичної реалізації управлінських рішень, спрямованих на запобігання або мінімізацію негативного впливу ризик-факторів на результати кредитних операцій і забезпечення стабільної прибутковості банківської установи. У межах цього процесу здійснюється системний і впорядкований вплив суб'єкта управління, зокрема працівників, які безпосередньо займаються кредитуванням, а також фахівців з ризик-менеджменту, на об'єкт управління – кредитний ризик. Метою такого впливу є зниження рівня ризиковості або його підтримання в межах економічно

обґрунтованих і допустимих значень, що відповідають стратегії розвитку банку та вимогам фінансової безпеки [10, с. 159].

Мета управління кредитним ризиком полягає у формуванні умов для стабільного розвитку банківської установи шляхом раціонального управління кредитними ризиками, удосконалення структури кредитного портфеля та впровадження сучасних інструментів ризик-менеджменту. Реалізація цієї мети потребує цілісного та узгодженого підходу до функціонування всіх складових управління, а також безперервного оновлення методів і засобів управління з врахуванням постійних змін у банківському середовищі[11].

Важливо, що цільове призначення управління кредитним ризиком банку має складний і багатовимірний характер та охоплює декілька взаємопов'язаних напрямів (табл. 1.2) [18, с. 267].

Таблиця 1.2

Цільове призначення управління кредитним ризиком банку

Напрямок реалізації	Зміст та характеристика
Фінансово-результативний	Спрямований на забезпечення фінансової стійкості та прибутковості банку шляхом ефективного управління кредитним портфелем, досягнення оптимального співвідношення між рівнем ризику та доходністю кредитних операцій, а також мінімізації потенційних втрат за умови збереження запланованих показників рентабельності.
Стратегічний	Полягає у формуванні збалансованого та диверсифікованого кредитного портфеля для забезпечення довгострокового розвитку банку, що передбачає відбір надійних позичальників, встановлення кредитних лімітів, створення резервів під можливі втрати та контроль якості портфеля з урахуванням регуляторних вимог.
Операційний	Орієнтований на створення ефективної системи прийняття кредитних рішень і управління проблемною заборгованістю через упровадження процедур оцінювання кредитоспроможності, інструментів раннього виявлення проблемних позик, механізмів реструктуризації та роботи з непрацюючими активами.
Інноваційний	Пов'язаний із постійним удосконаленням методів і інструментів управління кредитним ризиком відповідно до змін ринкового середовища, розвитку цифрових технологій та трансформації банківських бізнес-процесів.

Джерело: розроблено на основі [18, с. 267]

І. Доценко підкреслює, що система управління кредитним ризиком повинна обов'язково передбачати функціонування ефективного інформаційного забезпечення кредитних операцій, застосування механізмів встановлення лімітів

під час формування кредитного портфеля, а також диференціацію процентних ставок за кредитними договорами залежно від рівня ризиковості позичальників. Важливою складовою цього процесу є регулярне здійснення контролю та оцінювання стану кредитного портфеля, що дає змогу своєчасно виявляти негативні тенденції. Окрім того, науковиця наголошує на необхідності впровадження спеціальної системи раннього виявлення проблемної заборгованості та застосування дієвих заходів щодо її врегулювання і мінімізації можливих фінансових втрат [10, с. 159].

К. Ларіонова та Г. Капінос наголошують, що результативність управління кредитними ризиками значною мірою визначається рівнем узгодженості його складових елементів, чіткістю взаємозв'язків між ними, здатністю адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури та оперативно реагувати на нові виклики у сфері кредитного ризик-менеджменту [18, с. 265]. Вчені на основі узагальнення наукових підходів управління кредитним ризиком банку розглядають як систему взаємопов'язаних елементів, що забезпечують її цілеспрямоване функціонування. Важливим складником виступає підсистема формування управління кредитним ризиком, яка охоплює визначення мети управління, суб'єктів і об'єктів впливу, систему принципів, що регулюють допустимий рівень ризику, функції формування капіталу, систему ресурсного забезпечення та сукупність методів, способів і важелів управління. Саме така підсистема створює організаційно-методичну основу для реалізації кредитної політики банку. Не менш значущою є підсистема функціонування управління, яка включає розробку та реалізацію кредитної стратегії, формування концепції управління кредитним ризиком, визначення послідовності етапів її впровадження та практичного застосування. Вона передбачає постійний моніторинг стану кредитного портфеля, оцінювання рівня ризиковості операцій, своєчасне коригування управлінських рішень і впровадження інноваційних методів ризик-менеджменту. Взаємодія підсистем формування і функціонування забезпечує узгодженість управлінських дій, оптимізацію кредитного портфеля та підтримання фінансової стійкості банківської установи [18, с. 265-266].

Організація управління кредитними ризиками в банківській установі ґрунтується на функціонуванні чотирьох основних складових забезпечення: правового, організаційно-структурного, кадрового та інформаційного. Правове забезпечення охоплює систему внутрішніх нормативних документів, положень, інструкцій і процедур, які регламентують здійснення кредитних операцій і процеси управління ризиками відповідно до вимог чинного законодавства, нормативів НБУ та міжнародних стандартів. Організаційно-структурна складова представлена сукупністю взаємопов'язаних підрозділів, зокрема кредитного комітету, служби ризик-менеджменту та підрозділів із роботи з проблемною заборгованістю, що мають чітко визначені функції, завдання й повноваження у сфері контролю кредитних ризиків. Кадрове забезпечення передбачає формування професійної команди фахівців шляхом ефективної системи добору, підготовки, підвищення кваліфікації та мотивації персоналу, задіяного у кредитній діяльності. Інформаційне забезпечення базується на використанні комплексних систем збору, обробки й аналізу даних, автоматизованих програм управління ризиками, баз кредитних історій та інструментів постійного моніторингу кредитного портфеля (рис. 1.1) [18, с. 268].

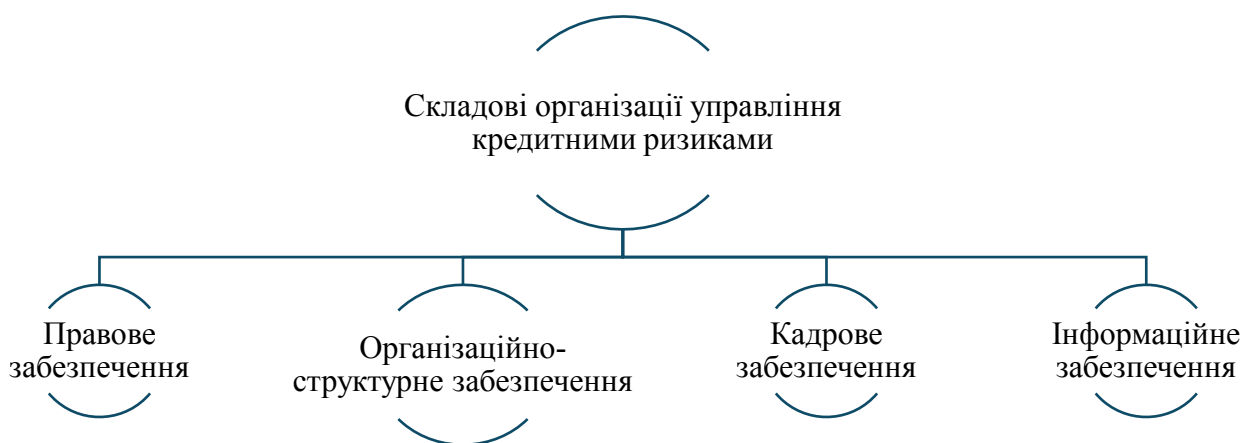

Рис. 1.1. Складові організації управління кредитними ризиками

Джерело: побудовано на основі [18, с. 268]

Усі зазначені складові організації управління кредитними ризиками перебувають у тісному взаємозв'язку та взаємодоповнюють один одного, а їх узгоджене функціонування забезпечує цілісний підхід до мінімізації ризиків і сприяє підвищенню фінансової стійкості банківської установи в умовах мінливого ринкового середовища[18, с. 268].

Процес управління кредитним ризиком у банківській установі здійснюється поетапно та має логічно послідовний характер (рис. 1.2) [3, с. 92-94].

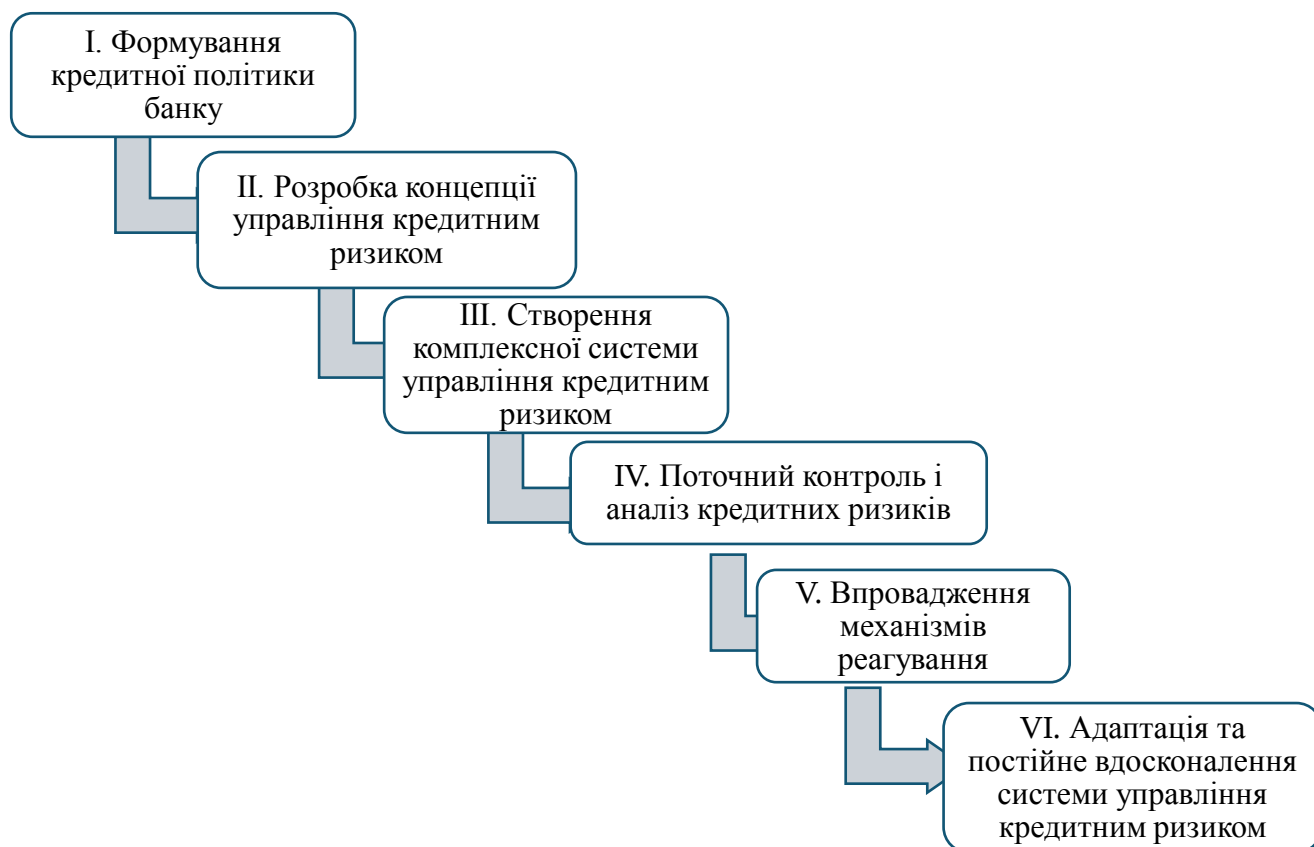

Рис. 1.2. Етапи управління кредитними ризиками

Джерело: побудовано на основі [3, с. 92-94]

Першим етапом є формування кредитної політики банку, у межах якої визначаються стратегічні орієнтири кредитної діяльності, допустимий рівень ризику та основні параметри кредитного портфеля.

На другому етапі розробляється концепція управління кредитним ризиком, що конкретизує методологічні засади, інструменти і механізми ідентифікації, оцінювання та моніторингу ризиків.

Наступним етапом виступає створення комплексної системи управління кредитним ризиком, яка охоплює організаційну структуру, регламенти, процедури, методики та практичні інструменти реалізації кредитної політики. У межах третього етапу забезпечується чіткий розподіл повноважень між підрозділами, впроваджується дворівневий підхід до управління ризиком на індивідуальному та портфельному рівнях, а також організовується постійний моніторинг кредитних операцій.

Четвертим етапом є поточний контроль і аналіз кредитних ризиків, що передбачає регулярну оцінку кредитоспроможності позичальників, спостереження за якістю кредитного портфеля, дотриманням лімітів концентрації та рівнем резервування.

П'ятий етап пов'язаний із впровадженням механізмів реагування на погіршення якості активів, зокрема застосуванням заходів реструктуризації, роботи з проблемною заборгованістю та коригуванням кредитної політики.

Завершальним етапом є адаптація та постійне вдосконалення системи управління кредитним ризиком на основі зворотного зв'язку, результатів контролю та змін зовнішнього середовища. На даному етапі здійснюється оновлення методів, інструментів і процедур управління, впровадження інноваційних технологій та підвищення кваліфікації персоналу. Сукупність зазначених етапів забезпечує цілісний, гнучкий та ефективний процес управління кредитним ризиком у сучасних умовах функціонування банківської системи[3, с. 92-94].

Н. Мороз та Т. Селецька зауважують, що до найбільш поширених інструментів регулювання кредитного ризику належать встановлення кредитних лімітів, створення резервів під можливі втрати, розподіл кредитних вкладень між різними позичальниками та секторами економіки, а також використання механізмів сек'юритизації активів. Для забезпечення стабільної прибутковості банки не повинні повністю усувати кредитний ризик, а мають зосереджуватися на його професійному та системному контролі, оскільки саме від якості такого

управління залежить результативність і надійність банківської діяльності [22, с. 278].

Отже, управління кредитними ризиками банківських установ є складним багатокомпонентним процесом, що поєднує чітко визначені цілі, організаційні засади, послідовні етапи реалізації та систему спеціалізованих інструментів контролю. Його ефективність залежить від узгодженості підсистем формування і функціонування, якості інформаційного забезпечення, професійного рівня персоналу та здатності системи адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Комплексне поєднання зазначених елементів створює умови для підтримання фінансової стійкості банків і підвищення результативності їх кредитної діяльності.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТІЙКОСТІ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

2.1. Загальна характеристика діяльності АТ «ПУМБ»

АТ «Перший Український Міжнародний Банк» (АТ «ПУМБ») є одним із провідних комерційних банків України з приватним капіталом, який здійснює свою діяльність на фінансовому ринку України з 1991 р., посідаючи провідні позиції серед комерційних банків країни. Банк входить до топ-5 банків за розміром депозитного портфеля фізичних осіб у всіх валютах та обслуговує близько 1,95 млн. клієнтів, що свідчить про високий рівень довіри з боку населення[5].

АТ «ПУМБ» є акціонерним товариством, що здійснює банківську діяльність на підставі чинного законодавства України та має розвинену організаційно-управлінську й операційну інфраструктуру. Повне найменування установи – Акціонерне товариство «Перший Український Міжнародний Банк», юридична та фактична адреса головного офісу: м. Київ, вул. Андріївська, 4. Управління діяльністю банку здійснює Голова Правління С. Черненко, фінансово-облікові процеси координує головний бухгалтер О. Полещук, що забезпечує узгодженість управлінських і фінансових рішень. Банк має власні міжнародні та національні ідентифікаційні коди, розвинену систему клієнтської підтримки й сучасні цифрові сервіси, що сприяє підвищенню якості обслуговування та доступності послуг[5].

Структура власності АТ «ПУМБ» характеризується високою концентрацією та наявністю єдиного кінцевого бенефіціарного власника. Станом на 01.01.2026 р. таким власником є Р. Ахметов, який володіє 100 % істотної участі опосередковано через ТОВ «Систем Кепітал Менеджмент», ТОВ «СКМ Фінанс» та SCM Holdings Limited (Кіпр). Основна частка статутного капіталу зосереджена у ТОВ «СКМ Фінанс» (92,34 %), тоді як 7,66 % належить SCM Holdings Limited. Така структура забезпечує повний контроль банку з боку одного бенефіціара, сприяє

централізованому управлінню, узгодженості стратегічних рішень і підвищенню фінансової стійкості в умовах воєнного стану (рис. 2.1) [5].

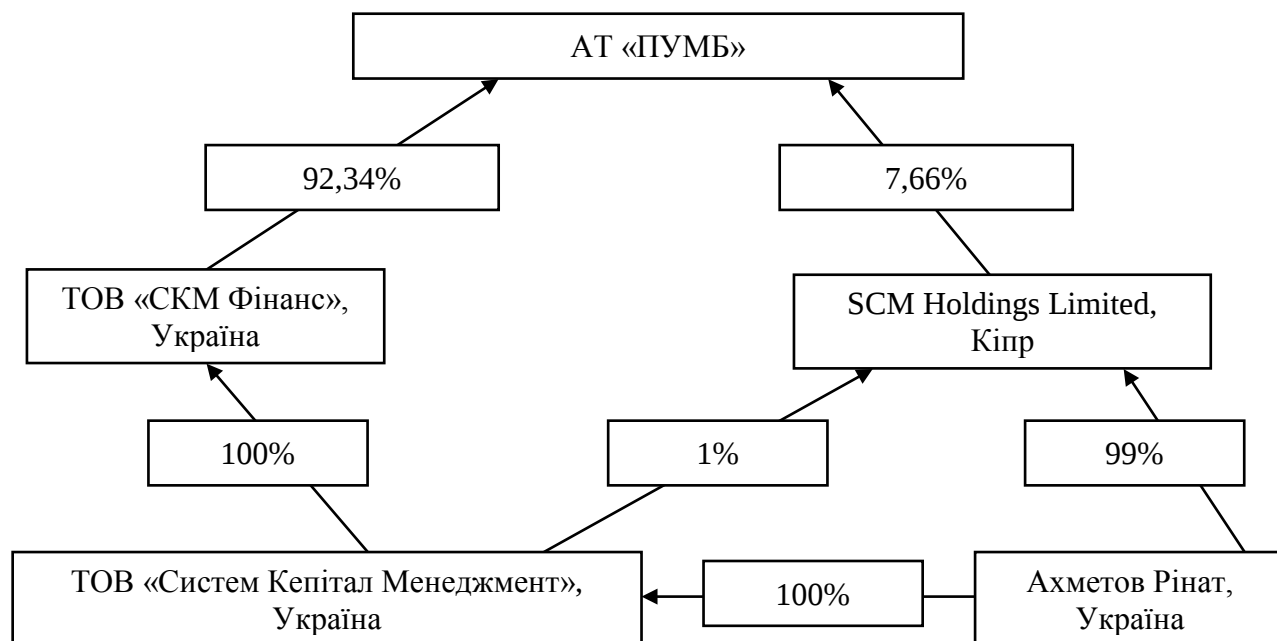

Рис. 2.1. Структура власності АТ «ПУМБ»

Джерело: побудовано на основі [5]

Система корпоративного управління АТ «ПУМБ» побудована відповідно до вимог чинного законодавства України та принципів ефективного банківського менеджменту, що забезпечує чіткий розподіл повноважень між органами управління. Вищим органом управління банку є загальні збори акціонерів, які визначають основні напрями діяльності установи, затверджують стратегічні рішення та здійснюють контроль за реалізацією довгострокових цілей розвитку. Організаційна структура управління АТ «ПУМБ» подана у додатку А. Організаційна структура АТ «ПУМБ» має лінійно-функціональний характер і побудована за принципом чіткого ієрархічного підпорядкування. Вищий рівень управління представлений загальними зборами акціонерів, Наглядовою радою та Правлінням, які визначають стратегію розвитку банку та контролюють її реалізацію. Ключову роль у системі управління відіграє Голова Правління та його заступники, відповідальні за основні напрями діяльності, зокрема фінансовий менеджмент, ризик-менеджмент, розвиток бізнесу, операційну діяльність і цифрові технології. Профільні департаменти та управління забезпечують

реалізацію спеціалізованих функцій у сфері кредитування, роботи з клієнтами, маркетингу та інвестиційної діяльності. Бізнес-лінії зосереджені на формуванні доходів і розвитку клієнтських напрямів, тоді як підтримувальні підрозділи відповідають за фінанси, облік, персонал, безпеку, аудит і комплаєнс. Важливу роль відіграє система комітетів, що сприяє колективному ухваленню рішень і зниженню ризиків, а регіональні центри та відділення забезпечують реалізацію стратегії банку на місцевому рівні.

З метою характеристики фінансового стану АТ «ПУМБ» доцільно проаналізувати показники активів і пасивів банку за 2022–2025 рр. на основі даних фінансової звітності, наведених у додатку Б та узагальнених у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Активи та пасиви АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр.

Показник, тис. грн.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Грошові кошти, їх еквіваленти	46455869	33747952	59202081	74447210
Кредити та аванси банкам	3490916	4213505	5435023	6126821
Кредити та аванси клієнтам	43770237	52058047	66920439	98145589
Інвестиції в цінні папери	12586771	58155525	49901420	46389318
Інвестиційна нерухомість	59168	59168	68231	68231
Основні засоби	1710376	1652243	2142633	4104940
Нематеріальні активи (крім гудвілу)	654811	320312	395582	5256940
Інші активи	3246072	3128094	2517157	3325677
Усього активів	111974220	153334846	186582566	231031780
Кошти банків	2324222	2716727	3873397	1958783
Кошти клієнтів	90299888	126542822	154148828	191099171
Поточні податкові зобов'язання	–	3200277	2504344	1632312
Відстрочені податкові зобов'язання	–	120273	282184	372306
Інші зобов'язання	7653729	3364975	3581240	4399071
Усього зобов'язань	100277839	135945074	164389993	199461643
Акціонерний капітал	4780595	4780595	4780595	4780595
Нерозподілений прибуток	3823803	7787034	11538477	21948107
Інший капітал	3091983	4822143	5873501	5685295
Усього власного капіталу	11696 381	17389772	22192573	32413997
Усього пасивів	111974220	153334846	186582566	231031780

Джерело: розроблено на основі даних додатка Б

Зауважимо, що до складу інших активів АТ «ПУМБ» належать поточні податкові активи, інші фінансові та нефінансові активи, активи з права користування, а також відстрочені податкові активи; до складу інших зобов'язань АТ «ПУМБ» належать зобов'язання перед Центральним Банком, похідні

фінансові зобов'язання, орендні зобов'язання, інші фінансові та інші нефінансові зобов'язання; до іншого капіталу входять емісійний дохід, дооцінка, резерв за переоцінкою фінансових активів через інший сукупний дохід та резервний капітал.

Впродовж 2022–2025 рр. загальний обсяг активів АТ «ПУМБ» зріс із 111974220 тис. грн. у 2022 р. до 231031780 тис. грн. у 2025 р., що свідчить про суттєве розширення масштабів діяльності банку та посилення його позицій на фінансовому ринку. Основними чинниками цього зростання стали збільшення кредитів клієнтам із 43770237 тис. грн. у 2022 р. до 98145589 тис. грн. у 2025 р., а також зростання грошових коштів та їх еквівалентів із 46455869 тис. грн. до 74447210 тис. грн. і значний обсяг інвестицій у цінні папери, що у 2025 р. становив 46389318 тис. грн., що відображає активну кредитно-інвестиційну політику установи. Обсяг зобов'язань зріс зі 100277839 тис. грн. у 2022 р. до 199461643 тис. грн. у 2025 р., передусім за рахунок збільшення коштів клієнтів із 90299888 тис. грн. до 191099171 тис. грн., що підтверджує високий рівень довіри до банку навіть в умовах воєнного стану. Одночасне зростання власного капіталу з 11696381 тис. грн. у 2022 р. до 32413997 тис. грн. у 2025 р. свідчить про посилення фінансової стійкості АТ «ПУМБ» та підвищення його платоспроможності.

У табл. 2.2 подано динаміку показників активів та пасивів АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр. з метою поглиблення фінансового аналізу банку.

Таблиця 2.2

Динаміка показників активів та пасивів АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр.

Показник, тис. грн.	Відхилення					
	Абсолютне (+/-)			Відносне (%)		
	2023/2022	2024/2023	2025/2024	2023/2022	2024/2023	2025/2024
Грошові кошти, їх еквіваленти	-12707917	25454129	15245129	-27,4	75,4	25,8
Кредити та аванси банкам	722589	1221518	691798	20,7	29,0	12,7
Кредити та аванси клієнтам	8287810	14862392	31225150	18,9	28,5	46,7
Інвестиції в цінні папери	45568754	-8254105	-3512102	362,0	-14,2	-7,0

Продовження таблиці 2.2

Інвестиційна нерухомість	0	9063	0	0,0	15,3	0,0
Основні засоби	-58133	490390	1962307	-3,4	29,7	91,6
Нематеріальні активи	-334499	75270	4861358	-51,1	23,5	1228,9
Інші активи	-117978	-610937	808520	-3,6	-19,5	32,1
Усього активів	41360626	33247720	44449214	36,9	21,7	23,8
Кошти банків	392505	1156670	-1914614	16,9	42,6	-49,4
Кошти клієнтів	36242934	27606006	36950343	40,1	21,8	24,0
Поточні податкові зобов'язання	3200277	-695933	-872032	-	-21,7	-34,8
Відстрочені податк. зобов'язання	120273	161911	90122	-	134,6	31,9
Інші зобов'язання	-4288754	216265	817831	-56,0	6,4	22,8
Усього зобов'язань	35667235	28444919	35071650	35,6	20,9	21,3
Акціонерний капітал	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Нерозподілений прибуток	3963231	3751443	10409630	103,6	48,2	90,2
Інший капітал	1730160	1051358	-188206	56,0	21,8	-3,2
Усього власного капіталу	5693391	4802801	10221424	48,7	27,6	46,1
Усього пасивів	41360626	33247720	44449214	36,9	21,7	23,8

Джерело: розроблено на основі даних додатка Б

Дані таблиці свідчать про стійку позитивну динаміку основних показників фінансового стану АТ «ПУМБ» за 2022–2025 рр., що проявляється у стабільному зростанні активів, зобов'язань і власного капіталу. У 2023 р. порівняно з 2022 р. обсяг активів зріс на 41360626 тис. грн., або на 36,9%, а у 2024 р. порівняно з 2023 р. – на 33247720 тис. грн., або на 21,7%, що зумовлено насамперед зростанням кредитування клієнтів, інвестицій у цінні папери та збільшенням грошових коштів. У 2025 р. порівняно з 2024 р. активи зросли ще на 44449214 тис. грн., або на 23,8%, що свідчить про подальше розширення операційної діяльності банку та нарощування його ресурсного потенціалу. Найбільший приріст у структурі активів у 2025 р. забезпечили кредити та аванси клієнтам, які збільшилися на 31125150 тис. грн., або на 46,7%, а також грошові кошти та їх еквіваленти, що зросли на 15245129 тис. грн., або на 25,8%. Зобов'язання у 2023 р. зросли на 35667235 тис. грн., або на 35,6%, а у 2024 р. – на 28444919 тис. грн., або на 20,9%, переважно за рахунок істотного збільшення коштів клієнтів, що підтверджує зростання довіри вкладників. У 2025 р. зобов'язання зросли на 35071650 тис. грн., або на 21,3% порівняно з 2024 р., що вказує на активне залучення депозитних ресурсів та посилення фінансової бази банку. Основним чинником цього

зростання стало збільшення коштів клієнтів на 36950343 тис. грн., або на 24,0%. Власний капітал у 2023 р. зріс на 5693391 тис. грн., або на 48,7%, у 2024 р. – на 4802801 тис. грн., або на 27,6%, головним чином за рахунок зростання нерозподіленого прибутку та іншого капіталу. У 2025 р. власний капітал зріс на 10221424 тис. грн., або на 46,1%, що було забезпечено передусім збільшенням нерозподіленого прибутку на 10409630 тис. грн., або на 90,2%. Така позитивна динаміка активів, зобов'язань і капіталу за 2022–2025 рр. вказує на фінансову стійкість АТ «ПУМБ», ефективне управління ресурсами та здатність банку збільшувати масштаб діяльності навіть в умовах воєнного стану та нестабільного економічного середовища.

У табл. 2.3 нами подано структуру активів АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр. для визначення основних напрямів розміщення ресурсів банку, оцінки змін у співвідношенні окремих груп активів та виявлення тенденцій у формуванні його майнового потенціалу.

Таблиця 2.3

Структура активів АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр.

Показник, тис. грн.	Питома вага, %				Абсолютне відх. (+/-)		
	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.	2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
Грошові кошти, їх еквіваленти	41,5	22,0	31,7	32,2	-19,5	9,7	0,5
Кредити та аванси банкам	3,1	2,7	2,9	2,7	-0,4	0,2	-0,2
Кредити та аванси клієнтам	39,1	34,0	35,9	42,5	-5,1	1,9	6,6
Інвестиції в цінні папери	11,2	37,9	26,7	20,1	26,7	-11,2	-6,6
Інвестиційна нерухомість	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Основні засоби	1,5	1,1	1,1	1,8	-0,4	0,1	0,6
Нематеріальні активи (крім гудвілу)	0,6	0,2	0,2	2,3	-0,4	0,0	2,1
Інші активи	2,9	2,0	1,3	1,4	-0,9	-0,7	0,1
Усього активів	100,0	100,0	100,0	100			

Джерело: розроблено на основі даних додатка Б

Структура активів АТ «ПУМБ» за 2022–2025 рр. характеризується домінуванням грошових коштів та кредитів клієнтам, частка яких у 2022 р. становила відповідно 41,5% і 39,1%, що свідчить про високу ліквідність і кредитну орієнтацію банку. У 2023 р. відбулося суттєве скорочення частки

грошових коштів до 22,0% і кредитів клієнтам до 34,0% при одночасному зростанні частки інвестицій у цінні папери до 37,9%, що вказує на переорієнтацію банку на більш консервативну та дохідну інвестиційну стратегію в умовах підвищених ризиків. У 2024 р. частка грошових коштів зросла до 31,7%, а кредитів клієнтам – до 35,9%, тоді як питома вага інвестицій у цінні папери зменшилася до 26,7%, що свідчить про відновлення активної кредитної діяльності та підвищення ролі ліквідних активів. У 2025 р. структура активів зазнала подальших змін: частка кредитів та авансів клієнтам зросла до 42,5%, що стало найбільшим показником у структурі активів банку, тоді як частка грошових коштів та їх еквівалентів становила 32,2%, а інвестицій у цінні папери – 20,1%. Це свідчить про активізацію кредитної діяльності банку та переорієнтацію ресурсів із інвестиційних інструментів у кредитні операції. Впродовж аналізованого періоду частка кредитів та авансів банкам залишалася відносно стабільною в межах 2,7–3,1%, що характеризує помірну міжбанківську активність. Інвестиційна нерухомість у структурі активів займала незначну частку (близько 0,0–0,1%), що підтверджує концентрацію банку на основній фінансовій діяльності. Частка основних засобів і нематеріальних активів залишалася невисокою, проте у 2025 р. спостерігається зростання питомої ваги нематеріальних активів до 2,3%, що свідчить про посилення інвестицій у цифрову інфраструктуру та інформаційні технології. Зміни у структурі активів АТ «ПУМБ» відображають гнучку адаптацію банку до умов воєнного стану та економічної нестабільності шляхом поєднання ліквідності, інвестиційної безпеки та поступового відновлення кредитування.

У табл. 2.4 подано показники доходів і витрат АТ «ПУМБ» з метою оцінювання ефективності формування фінансових результатів банку. Впродовж 2022–2025 рр. доходи АТ «ПУМБ» характеризуються стійкою позитивною динамікою, оскільки чистий процентний дохід щороку підвищувався на 2211006 тис. грн. у 2023 р., на 2284634 тис. грн. у 2024 р. та на 2947974 тис. грн. у 2025 р., що свідчить про стабільне зростання ефективності кредитно-депозитних операцій. Витрати також мали висхідну динаміку, зокрема процентні витрати зросли на

3158163 тис. грн. у 2023 р., на 663728 тис. грн. у 2024 р. та на 1534130 тис. грн. у 2025 р., а операційні витрати збільшилися на 1765506 тис. грн. у 2023 р. та на 2166120 тис. грн. у 2024 р. На цьому тлі прибуток від операційної діяльності зріс на 10488277 тис. грн. у 2023 р., на 2061881 тис. грн. у 2024 р. та на 2089231 тис. грн. у 2025 р., що відображає випереджальний характер зростання доходів порівняно з витратами. У результаті чистий прибуток збільшився на 4353198 тис. грн. у 2023 р., у 2024 р. скоротився на 13108 тис. грн., проте у 2025 р. знову зріс на 1924510 тис. грн., що підтверджує загальну тенденцію до зміцнення фінансової стійкості банку.

Таблиця 2.4

Доходи та витрати АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр.

Показник, тис. грн.	Роки				Абсолютне відх. (+/-)		
	2022	2023	2024	2025	2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
Чистий процентний дохід	10154478	12365484	14650118	17598092	2211006	2284634	2947974
Комісійні доходи	3205014	3935528	4467644	5961341	730514	532116	1493697
Комісійні витрати	(1183751)	(1791291)	(2306522)	(2540422)	-607540	-515231	-233900
Чистий комісійний дохід	2021263	2144237	2161122	3420919	122974	16885	1259797
Інші операційні доходи (збитки)		111803	53379	26125	111803	-58424	-27254
Прибуток від операційної діяльності	4792964	15281241	17343122	19432353	10488277	2061881	2089231
Операційні витрати	(5278302)	(7043808)	(9209928)	(10844665)	-1765506	-	-
Прибуток (збиток) до оподаткування	(485338)	8237433	8133194	8519478	8722771	-104239	386284
Податок (збиток) на прибуток		(4281958)	(4190827)	2652601	-4281958	91131	6843428
Чистий прибуток	(397723)	3955475	3942367	5866877	4353198	-13108	1924510

Джерело: розроблено на основі даних додатка Б

Прибутковість активів і власного капіталу, подана в табл. 2.5, дає змогу оцінити ефективність використання фінансових ресурсів банку.

Таблиця 2.5

Показники прибутковості АТ «ПУМБ» за 2022–2025 рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Рентабельність активів (ROA), %	-0,36	2,58	2,11	2,54
Рентабельність капіталу (ROE), %	-3,40	22,75	17,77	18,10
Чиста процентна маржа (NIM), %	9,07	8,06	7,85	7,62

Джерело: розроблено на основі даних додатка Б

Дані таблиці свідчать про чітку позитивну динаміку прибутковості АТ «ПУМБ», оскільки рентабельність активів зросла з $-0,36\%$ у 2022 р. до $2,58\%$ у 2023 р., дещо знизилася до $2,11\%$ у 2024 р. та знову підвищилася до $2,54\%$ у 2025 р. Рентабельність капіталу після від'ємного значення $-3,40\%$ у 2022 р. різко зросла до $22,75\%$ у 2023 р., у 2024 р. зменшилася до $17,77\%$, а у 2025 р. підвищилася до $18,10\%$, що свідчить про стабільно високий рівень ефективності використання власних ресурсів. Чиста процентна маржа поступово скорочувалася з $9,07\%$ у 2022 р. до $8,06\%$ у 2023 р., $7,85\%$ у 2024 р. та $7,62\%$ у 2025 р., однак залишалася на достатньо високому рівні для забезпечення прибуткової діяльності банку.

Отже, АТ «ПУМБ» характеризується стабільними фінансовими показниками, високим рівнем довіри клієнтів і розвиненою системою корпоративного управління, що забезпечує ефективну реалізацію стратегічних завдань. АТ «ПУМБ» у досліджуваному періоді продемонстрував високий рівень фінансової стійкості, конкурентоспроможності та стратегічної гнучкості, що забезпечує йому передумови для подальшого стабільного розвитку в умовах економічної нестабільності та воєнного стану.

2.2. Аналіз динаміки, структури та якості кредитного портфеля банку

Рівень фінансової стійкості, ділова репутація та результати діяльності банку значною мірою визначаються динамікою, структурою та якістю його кредитного портфеля. Кредитний портфель банку являє собою сукупність усіх кредитних операцій, що здійснюються з метою формування прибутку. Надання позик може здійснюватися як шляхом безпосереднього укладання договорів із позичальниками, так і через придбання прав вимоги за кредитами, наданими іншими фінансовими установами. До складу кредитного портфеля входить сукупна балансова вартість усіх наданих кредитів, включно з простроченими, пролонгованими та із підвищеним ризиком неповернення[7].

Кредитні вкладення банку, які формують кредитний портфель, охоплюють сукупність позик, наданих з метою отримання доходу. Надання кредитів здійснюється шляхом прямого укладання договорів із клієнтами і через придбання прав вимоги за позиками, що були надані іншими фінансовими установами. До складу кредитного портфеля входить загальна балансова вартість усіх кредитів, включно з простроченими, реструктуризованими та такими, що характеризуються підвищеним ризиком неповернення, водночас у нього не зараховуються нараховані, але несплачені відсотки, невикористані кредитні лінії, зобов'язання щодо надання позик, гарантії, акредитиви та операційний лізинг[28].

У табл. 2.6 подано основні показники кредитного портфелю АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр.

Таблиця 2.6

Кредитний портфель АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр.

Показник, тис. грн.	Роки			
	2022	2023	2024	2025
I. Кредити та аванси клієнтам	43770237	52058047	66920439	98145589
1. Кредити корпоративним клієнтам	33878972	42235195	50625354	74802989
у т.ч. фінансовий лізинг	1640147	1753696	2522542	4203880
2. Кредити фізичним особам	9891265	9822852	16295085	23342600
у т. ч. споживчі кредити	5792769	4669359	6891573	8731937
у т. ч. кредитні картки та овердрафти	12401450	8197873	12184147	18077299
у т. ч. іпотечні кредити	103406	129105	127972	56233
у т. ч. автокредитування	188	194	147	4
II. Кредити та аванси банкам	3490916	4213505	5435023	6126821
у т. ч. у банках країн ОЕСР	2944352	3769730	4936016	5667122
у т. ч. в українських банках	14943	28809	48371	68999
у т. ч. в інших країнах	534641	418988	454570	23927
III. Усього кредитний портфель	47261153	56271552	72355462	104272410

Джерело: розроблено на основі даних додатка Б

Впродовж 2022–2025 рр. кредитний портфель АТ «ПУМБ» демонстрував стійку тенденцію до зростання: його загальний обсяг збільшився з 47261153 тис. грн. у 2022 р. до 104272410 тис. грн. у 2025 р., що свідчить про суттєве розширення кредитної діяльності банку. Основну частку портфеля впродовж усього періоду формували кредити корпоративним клієнтам, обсяг яких зріс із 33878972 тис. грн. до 74802989 тис. грн., що підтверджує орієнтацію банку

на фінансування бізнес-сектору. Одночасно суттєво збільшилися кредити фізичним особам – з 9891265 тис. грн. у 2022 р. до 23342600 тис. грн. у 2025 р., що вказує на активізацію роздрібного кредитування. Найбільше зростання серед кредитів фізичним особам продемонстрували кредитні картки та овердрафти, обсяг яких у 2025 р. становив 18077299 тис. грн., тоді як обсяги іпотечного й автокредитування залишалися незначними. Кредити та аванси банкам також зросли з 3490916 тис. грн. до 6126821 тис. грн., причому переважна їх частина припадала на банки країн ОЕСР, що характеризує орієнтацію банку на співпрацю з надійними міжнародними фінансовими установами.

Динаміка кредитного портфелю АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр. подана в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка кредитного портфелю АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр.

Показник, тис. грн.	Відхилення					
	Абсолютне (+/-)			Відносне (%)		
	2023/2022	2024/2023	2025/2024	2023/2022	2024/2023	2025/2024
I. Кредити та аванси клієнтам	8287810	14862392	31225150	18,9	28,5	46,7
1. Кредити корпоративним клієнтам	8356223	8390159	24177635	24,7	19,9	47,8
у т.ч. фінансовий лізинг	113549	768846	1681338	6,9	43,8	66,7
2. Кредити фізичним особам	-68413	6472233	7047515	-0,7	65,9	43,2
у т.ч. споживчі кредити	-1123410	2222214	1840364	-19,4	47,6	26,7
у т.ч. кредитні картки та овердрафти	-4203577	3986274	5893152	-33,9	48,6	48,4
у т.ч. іпотечні кредити	25699	-1133	-71739	24,9	-0,9	-56,1
у т.ч. автокредитування	6	-47	-143	3,2	-24,2	-97,3
II. Кредити та аванси банкам	722589	1221518	691798	20,7	29,0	12,7
у т.ч. у банках країн ОЕСР	825378	1166286	731106	28,0	30,9	14,8
у т.ч. в українських банках	13866	19562	20628	92,8	67,9	42,6
у т.ч. в інших країнах	-115653	35582	-430643	-21,6	8,5	-94,7
III. Усього кредитний портфель	9010399	16083910	31916948	19,1	28,6	44,1

Джерело: розроблено на основі даних додатка Б

Дані табл. 2.7 свідчать про стійку позитивну динаміку кредитного портфеля АТ «ПУМБ», оскільки кредити та аванси клієнтам у 2023 р. збільшилися на 8287810 тис. грн. (18,9 %), а у 2024 р. – на 14862392 тис. грн. (28,5 %), що підтверджує активне розширення кредитування економіки; у 2025 р. їх обсяг зріс

ще на 31225150 тис. грн. (46,7 %), що свідчить про суттєве нарощування кредитної активності банку. Кредитування корпоративних клієнтів зросло на 8356223 тис. грн. (24,7 %) у 2023 р. та на 8390159 тис. грн. (19,9 %) у 2024 р., а у 2025 р. – на 24177635 тис. грн. (47,8 %), при цьому обсяг фінансового лізингу підвищився на 113549 тис. грн. (6,9 %), 768846 тис. грн. (43,8 %) та 1681338 тис. грн. (66,7 %), що свідчить про посилення інвестиційної спрямованості портфеля. Кредити фізичним особам у 2023 р. скоротилися на 68413 тис. грн. (–0,7 %), однак у 2024 р. зросли на 6472233 тис. грн. (65,9 %), а у 2025 р. – ще на 7047515 тис. грн. (43,2 %), зокрема за рахунок збільшення споживчих кредитів на 1840364 тис. грн. (26,7 %) та кредитних карток і овердрафтів на 5893152 тис. грн. (48,4 %). Міжбанківське кредитування також мало висхідну динаміку, оскільки у 2023 р. зросло на 722589 тис. грн. (20,7 %), у 2024 р. – на 1221518 тис. грн. (29,0 %), а у 2025 р. – на 691798 тис. грн. (12,7 %), що підтверджує зміцнення позицій банку на фінансовому ринку.

Для наочного відображення співвідношення та динаміки кредитів, наданих клієнтам і банкам, доцільно подати рис. 2.2.

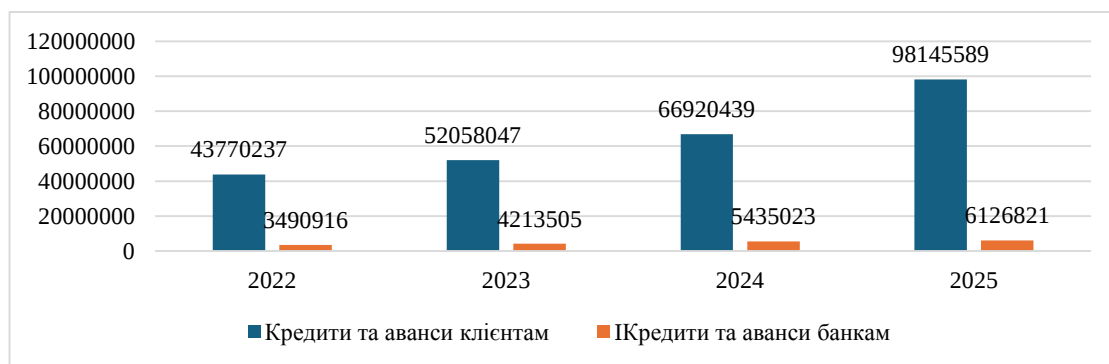

Рис. 2.2. Динаміка показників кредитів, наданих АТ «ПУМБ»

Джерело: побудовано на основі даних додатка Б

Загальний кредитний портфель АТ «ПУМБ» у 2022 р. становив 47261153 тис. грн., у 2023 р. зріс на 9010399 тис. грн., або на 19,1 %, і досяг 56271552 тис. грн., що свідчить про поступову адаптацію банку до умов воєнного стану та відновлення кредитної активності після початкового спаду. У 2024 р. приріст портфеля збільшився і склав 16083910 тис. грн., або 28,6 %, внаслідок чого його

обсяг зріс до 72355462 тис. грн., що було зумовлено активізацією кредитування корпоративного сектору, зростанням фінансування малого та середнього бізнесу, розширенням споживчого кредитування населення. У 2025 р. кредитний портфель зріс ще на 31916948 тис. грн., або на 44,1 %, і досяг 104272410 тис. грн., що свідчить про суттєве посилення кредитної активності банку, розширення фінансування корпоративних клієнтів та населення, а також зміцнення позицій АТ «ПУМБ» на ринку банківського кредитування. Важливу роль у формуванні такої динаміки відіграли стабілізація макроекономічної ситуації, поступове відновлення ділової активності, адаптація підприємств до воєнних умов і посилення державної підтримки бізнесу (рис. 2.3).

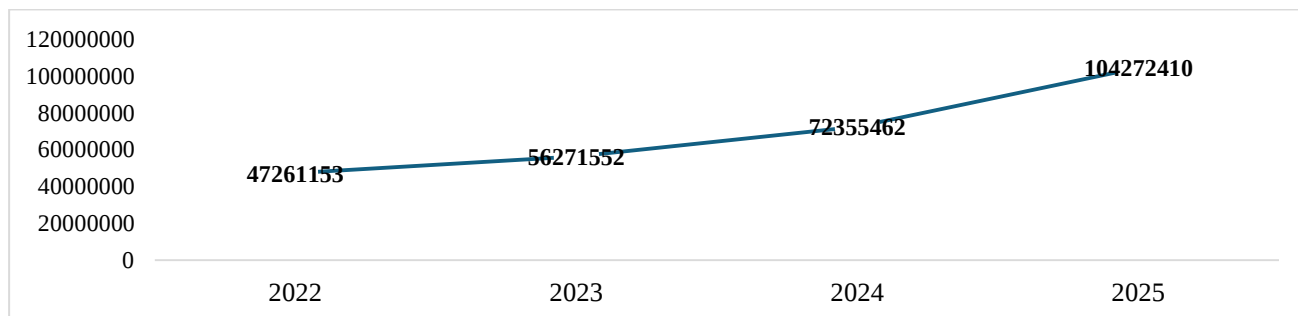

Рис. 2.3. Динаміка загальних показників кредитів, наданих АТ «ПУМБ»

Джерело: побудовано на основі даних додатка Б

Така позитивна динаміка свідчить про зміцнення конкурентних позицій АТ «ПУМБ» на кредитному ринку, підвищення ефективності його кредитної політики та здатність забезпечувати стійкий розвиток у складних економічних умовах.

У табл. 2.8 подано структуру кредитного АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр. з метою визначення основних напрямів розміщення кредитних ресурсів, оцінки змін у співвідношенні окремих сегментів портфеля.

Структура кредитного портфеля АТ «ПУМБ» впродовж 2022–2025 рр. характеризується стабільним домінуванням кредитів та авансів клієнтам, частка яких зберігалася на рівні 92,6 % у 2022 р., 92,5 % у 2023 р. та 92,5 % у 2024 р., що свідчить про чітку орієнтацію банку на фінансування реального сектору та

населення. Частка кредитів корпоративним клієнтам після зростання з 71,7 % у 2022 р. до 75,1 % у 2023 р. знизилася до 70,0 % у 2024 р., що вказує на свідоме зменшення концентрації ризиків у корпоративному сегменті. У 2025 р. частка кредитів та авансів клієнтам зросла до 94,1 %, а питома вага кредитів корпоративним клієнтам підвищилася до 71,7 %, що свідчить про подальше посилення ролі корпоративного кредитування у структурі кредитного портфеля банку. Питома вага кредитів фізичним особам у 2023 р. скоротилася до 17,5 % проти 20,9 % у 2022 р., однак у 2024 р. зросла до 22,5 %, а у 2025 р. становила 22,4 %, що свідчить про стабілізацію роздрібного кредитування.

Таблиця 2.8

Структура показників кредитного портфелю АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр.

Показник, тис. грн.	Питома вага, %				Абсол. відх.(+/-)		
	2022	2023	2024	2025	2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
I. Кредити та аванси клієнтам	92,6	92,5	92,5	94,1	-0,1	0,0	1,6
1. Кредити корпорат. клієнтам	71,7	75,1	70,0	71,7	3,4	-5,1	1,7
у т.ч. фінансовий лізинг	3,5	3,1	3,5	4,0	-0,4	0,4	0,5
2. Кредити фізичним особам	20,9	17,5	22,5	22,4	-3,5	5,1	-0,1
у т. ч. споживчі кредити	12,3	8,3	9,5	8,4	-4,0	1,2	-1,1
у т. ч. кредитні картки та овердрафти	26,2	14,6	16,8	17,3	-11,7	2,3	0,5
у т. ч. іпотечні кредити	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0	0,0	-0,1
у т. ч. автокредитування	0,0004	0,0003	0,0002	0,000004	0,0	0,0	0,0
II. Кредити та аванси банкам	7,4	7,5	7,5	5,9	0,1	0,0	-1,6
у т. ч. у банках країн ОЕСР	6,2	6,7	6,8	5,4	0,5	0,1	-1,4
у т. ч. в українських банках	0,03	0,05	0,07	0,07	0,0	0,0	0,0
у т. ч. в інших країнах	1,1	0,7	0,6	0,02	-0,4	-0,1	-0,6
III. Усього кредитний портфель	100	100	100	100	-	-	-

Джерело: розроблено на основі даних додатка Б

Значне скорочення частки кредитних карток та овердрафтів з 26,2 % у 2022 р. до 14,6 % у 2023 р. із подальшим зростанням до 16,8 % у 2024 р. та 17,3 % у 2025 р. відображає поступове відновлення споживчого кредитування. Частка споживчих кредитів у 2025 р. знизилася до 8,4 %, а частка фінансового лізингу зросла до 4,0 %, що вказує на посилення інвестиційної складової кредитного портфеля. Незмінно низька частка іпотечних кредитів на рівні 0,1–0,2 % та

мізерна частка автокредитування свідчать про обережну політику банку щодо довгострокових кредитних вкладень в умовах воєнної нестабільності. Частка кредитування банкам у 2025 р. скоротилася до 5,9 %, а питома вага операцій з банками країн ОЕСР – до 5,4 %, що свідчить про переорієнтацію банку на активніше кредитування клієнтів порівняно з міжбанківськими операціями (рис. 2.4).

Структура кредитного портфеля АТ «ПУМБ» упродовж аналізованого періоду залишається стабільною з чітким домінуванням кредитування клієнтів, що свідчить про орієнтацію банку на реальний сектор економіки та населення. Незначна й майже незмінна частка міжбанківського кредитування вказує на помірну залежність від міжбанківського ринку та збереження фінансової самостійності установи.

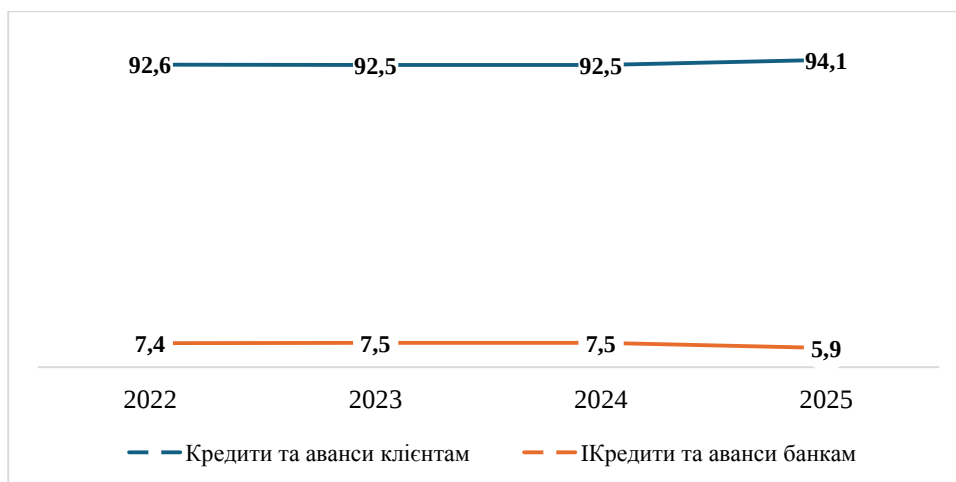

Рис. 2.4. Структура показників кредитного портфелю АТ «ПУМБ»

Джерело: побудовано на основі даних додатка Б

Для аналізу якості кредитного портфеля використано коефіцієнт дохідності кредитного портфеля, коефіцієнт співвідношення відсоткових доходів і відсоткових витрат, коефіцієнт процентних доходів від кредитних операцій, чистий спред та чисту процентну маржу, оскільки саме вони дають змогу всебічно оцінити ефективність кредитної діяльності банку з позицій прибутковості та процентної результативності[9, с. 32]. У таблиці 2.9 подано показники якості

кредитного портфеля АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр., які розраховані за формулами, поданими у додатку В.

Впродовж 2022–2025 рр. показники якості кредитного портфеля АТ «ПУМБ» демонструють неоднорідну динаміку, що відображає зміну ефективності кредитної діяльності банку: у 2023 р. коефіцієнт дохідності кредитного портфеля та коефіцієнт процентних доходів від кредитних операцій зросли з 0,31 до 0,35 та з 0,21 до 0,22 відповідно, що свідчить про підвищення результативності використання кредитних ресурсів, однак у 2024 р. їх зниження до 0,31 та 0,20 вказує на послаблення прибуткової спроможності портфеля. У 2025 р. зазначені показники продовжили знижуватися та становили відповідно 0,26 і 0,17, що свідчить про подальше скорочення ефективності кредитних операцій і зменшення рівня прибутковості кредитного портфеля. Водночас коефіцієнт співвідношення процентних доходів і витрат скоротився з 3,04 у 2022 р. до 2,52 у 2023 р., що свідчить про зростання вартості залучених ресурсів, а його незначне підвищення до 2,66 у 2024 р. лише частково компенсувало попереднє погіршення; у 2025 р. показник практично не змінився та становив 2,65, що свідчить про збереження стабільного співвідношення між процентними доходами і витратами.

Таблиця 2.9

Показники якості кредитного портфелю АТ «ПУМБ» за 2022-2024 рр.

Показник	Роки				Абсолютне відх. (+/-)		
	2022	2023	2024	2025	2023/ 2022	2024/ 2023	2025/ 2024
Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля	0,31	0,35	0,31	0,26	0,04	-0,04	-0,05
Коефіцієнт співвідношення процентних доходів і витрат	3,04	2,52	2,66	2,65	-0,52	0,14	-0,01
Коефіцієнт процентних доходів від кредитних операцій	0,21	0,22	0,20	0,17	0,01	-0,02	-0,03
Чистий спред, %	12,54	7,61	8,72	6,54	-4,93	1,11	-2,18
Чиста процентна маржа, %	8,72	7,86	7,85	7,23	-0,86	-0,01	-0,62

Джерело: розроблено на основі даних додатка В

Істотне зменшення чистого спреду з 12,54 % у 2022 р. до 7,61 % у 2023 р. відображає звуження різниці між активними та пасивними ставками, тоді як зростання до 8,72 % у 2024 р. не забезпечило повернення до попереднього рівня

прибутковості; у 2025 р. чистий спред знову скоротився до 6,54 %, що свідчить про подальше зниження ефективності процентної діяльності банку. Чиста процентна маржа у 2023 р. знизилася з 8,72 % до 7,86 %, а у 2024 р. становила 7,85 %, що характеризує поступове погіршення ефективності процентної політики; у 2025 р. її значення зменшилося до 7,23 %, що підтверджує послаблення здатності банку генерувати стабільний процентний прибуток. Загалом отримані результати свідчать про поступове зниження дохідності та маржинальності кредитного портфеля АТ «ПУМБ» у 2024–2025 рр., що актуалізує необхідність удосконалення кредитної та процентної політики банку.

Таким чином, впродовж 2022–2025 рр. кредитний портфель АТ «ПУМБ» характеризувався стабільним зростанням обсягів і збереженням орієнтації на кредитування клієнтів як основне джерело формування доходів. Переважання корпоративного сегмента за умов поступового відновлення роздрібного кредитування свідчить про прагнення банку диверсифікувати ризики та адаптуватися до змін економічного середовища. Динаміка показників дохідності, чистого спреду та процентної маржі підтверджує необхідність подальшого вдосконалення кредитної й процентної політики для підтримання стабільної прибутковості та фінансової стійкості.

2.3. Оцінка управління кредитними ризиками банку АТ «ПУМБ»

Управління кредитним ризиком є одним із ключових напрямів діяльності банку, оскільки саме від його ефективності залежить стабільність фінансових результатів і рівень довіри з боку клієнтів та інвесторів. В умовах воєнного стану та підвищеної економічної невизначеності значення системного підходу до ідентифікації, оцінювання й контролю кредитних ризиків істотно зростає. Тому оцінка управління кредитним спрямована на обґрунтування ролі ризик-менеджменту в забезпеченні фінансової стійкості банку.

Фінансова стійкість банку визначається його здатністю безперервно виконувати зобов'язання, зберігати платоспроможність, прибутковість і достатній

рівень капіталу навіть в умовах підвищених ризиків та кризових потрясінь. Одним із ключових чинників, що впливає на фінансову стійкість, є кредитний ризик, реалізація якого безпосередньо відображається на доходах, капіталі та ліквідності банку. Вплив кредитного ризику на фінансову стійкість банку проявляється у таких взаємопов'язаних напрямках[1]:

Зростання непрацюючих кредитів (NPL) → зменшення процентних доходів.

Формування резервів за кредитними ризиками → зменшення прибутку → скорочення власного капіталу.

Списання безнадійних позик → прямі збитки → падіння регулятивного капіталу.

Неповернення кредитів у встановлені терміни та в повному обсязі → зростання ризику ліквідності → погіршення здатності виконувати зобов'язання перед вкладниками та кредиторами.

Зниження капіталу внаслідок збитків → порушення нормативів НБУ.

А тому, ефективне управління кредитним ризиком є необхідною умовою забезпечення фінансової стійкості АТ «ПУМБ», оскільки воно дає змогу мінімізувати потенційні втрати, підтримувати стабільність капіталу та зберігати довіру клієнтів і регуляторних органів.

Зауважимо, що у фінансовій звітності АТ «ПУМБ» чітко визначено комплексний і регламентований механізм управління кредитним ризиком, що охоплює аналіз платоспроможності позичальників, установлення лімітів, застосування забезпечення, постійний моніторинг та формування резервів під очікувані кредитні збитки.

Управління кредитним в АТ «ПУМБ» ґрунтується на систематичному аналізі здатності чинних і потенційних позичальників своєчасно та в повному обсязі погашати основну суму боргу і нараховані відсотки за кредитами, а також на коригуванні встановлених лімітів кредитування у разі виникнення такої потреби. Водночас процес управління кредитним ризиком передбачає обов'язкове залучення додаткових форм забезпечення – застави та гарантій юридичних осіб.

З урахуванням воєнного стану АТ «ПУМБ» здійснює додатковий регуляторний аналіз змін зовнішнього середовища, який передбачає такі напрями:

- за територіальною ознакою виокремлюються різні зони ризику, зокрема підвищена зона «червона зона», до якої зараховуються клієнти, що розміщені на територіях бойових дій або тимчасової окупації, не мають активів і стабільних грошових потоків за межами цієї зони та позбавлені можливості переміщення бізнесу чи активів у безпечні регіони;

- територіальний фактор враховується під час визначення умов кредитування, встановлення лімітів, а також формування підходів до резервування кредитних ризиків;

- у процесі індивідуального аналізу позичальників і потенційних клієнтів оцінюється вплив воєнних ризиків на їхній фінансово-економічний стан, зокрема у сфері логістики, експорту продукції, енергозабезпечення, втрати постачальників і споживачів;

- результати оцінки підвищених ризиків відображаються в кредитному рейтингу позичальника та безпосередньо впливають на умови кредитування й обсяги резервування.

АТ «ПУМБ» запровадив власну методику виявлення зменшення корисності та зростання кредитного ризику з моменту первинного визнання фінансових інструментів і визначив критерії припинення цих ознак. На основі розробленої методики щомісячно здійснюється аналіз кредитного портфеля, що обліковується за амортизованою або справедливою вартістю через інший сукупний дохід. За результатами аналізу кредити класифікуються за стадіями та формується резерв під очікувані кредитні збитки (табл. 2.10). Під час оцінювання суттєвого зростання кредитного ризику АТ «ПУМБ» використовує лише перевірену, актуальну та економічно обґрунтовану інформацію, що охоплює кількісні й якісні показники, результати попередньої кредитної діяльності та експертну оцінку платоспроможності позичальників. Ключовим критерієм такої оцінки є порівняння поточного рівня ризику з імовірністю дефолту, зафіксованою на момент первинного визнання фінансового інструменту.

Стадії класифікації рівні кредитного ризику за методикою АТ «ПУМБ»

Стадія	Рівень ризику	Фінансові інструменти	Порядок формування резерву
Стадія 1	Низький	Фінансові інструменти без ознак зменшення корисності та зростання кредитного ризику	Резерв на основі 12-місячних очікуваних кредитних збитків (портфельний підхід)
Стадія 2	Підвищений	Фінансові інструменти з ознаками зростання кредитного ризику	Резерв на основі очікуваних кредитних збитків за весь строк дії (індивідуально або портфельно)
Стадія 3	Високий	Фінансові інструменти з ознаками зменшення корисності	Резерв на основі очікуваних кредитних збитків за весь строк дії (індивідуально або портфельно)
РОСІ (ПСКЗ)	Дуже високий	Кредитно-знецінені активи на момент первинного визнання	Очікувані збитки включаються в ефективну процентну ставку; зміни визнаються у прибутку або збитку

Джерело: розроблено на основі [5]

Визначальним показником підвищення ризику виступає наявність простроченої заборгованості за основною сумою боргу або відсотками понад 30 днів для юридичних і фізичних осіб, понад 35 днів – за кредитними картками фізичних осіб та понад 3 дні – для банків. На підставі цих критеріїв АТ «ПУМБ» приймає рішення щодо перегляду рівня ризику, зміни стадії фінансового інструменту та коригування обсягу резервів.

Додатковими ознаками суттєвого зростання кредитного ризику в АТ «ПУМБ» є такі фактори:

- проведення реструктуризації кредиту зі зміною графіка погашення, яка формально не погіршує умов для кредитора, проте свідчить про можливі фінансові труднощі позичальника в майбутньому;
- фіксація індикаторів підвищеного ризику в межах системи «раннього попередження», що сигналізують про погіршення платоспроможності клієнта;
- віднесення клієнта до категорії підвищеного ризику («червона зона») відповідно до внутрішньої класифікації АТ «ПУМБ»;
- зниження внутрішнього кредитного рейтингу банків-резидентів на два рівні;

– погіршення або скасування міжнародного рейтингу банків-нерезидентів щонайменше на три рівні за оцінками агентств Standard & Poor's, Moody's та Fitch.

Повне усунення зазначених ознак і належне виконання клієнтом договірних зобов'язань протягом не менше ніж трьох місяців після стабілізації фінансового стану вважається підставою для зниження рівня кредитного ризику та переведення до Стадії 1.

Під час оцінювання настання дефолту за зобов'язаннями позичальників АТ «ПУМБ» застосовує систему внутрішніх якісних і кількісних показників, що дають змогу об'єктивно визначити рівень кредитного ризику.

Ключовим критерієм зменшення корисності кредитів є наявність прострочення сплати основного боргу або відсотків понад 90 днів для фізичних і юридичних осіб та понад 7 днів для банків.

Додатковими ознаками кредитного знецінення в АТ «ПУМБ» є такі фактори:

- істотне погіршення фінансового стану позичальника або емітента;
- зміна умов кредитного договору внаслідок реструктуризації, яка не була б прийнята за нормальних обставин;
- підвищення ймовірності банкрутства або ліквідації позичальника;
- виникнення необхідності реалізації застави або продажу кредиту зі знижкою;
- офіційне визнання банку-резидента неплатоспроможним і запровадження тимчасової адміністрації;
- зниження міжнародного рейтингу банку-нерезидента до рівня дефолту за оцінками Standard & Poor's, Moody's або Fitch.

Припинення дефолту в АТ «ПУМБ» фіксується за умови повного усунення наведених ознак та стабільного виконання клієнтом договірних зобов'язань протягом щонайменше 6 місяців після нормалізації фінансового стану.

За кредитними ризиками, віднесеними до Стадії 2, Стадії 3 та РОСІ, АТ «ПУМБ» формує резерви на основі очікуваних кредитних збитків за весь строк дії

фінансових інструментів із застосуванням індивідуального або портфельного підходу. Для кожного суттєвого кредитного ризику АТ «ПУМБ» окремо визначає суму резерву з урахуванням установлених порогів суттєвості для корпоративного, роздрібного та міжбанківського кредитування. Під час індивідуальної оцінки враховуються реалістичність бізнес-плану позичальника, його спроможність відновити платоспроможність у разі фінансових ускладнень, прогнозовані грошові надходження, можливість реалізації застави та строки очікуваних грошових потоків. На портфельному рівні АТ «ПУМБ» розраховує резерви за кредитами, які окремо не є суттєвими, на основі сукупної оцінки ризиків. При цьому беруться до уваги історичні збитки за відповідними видами фінансових інструментів, поточні та прогнозні макроекономічні умови, а також період до можливого виникнення втрат у майбутньому.

За кредитами, що належать до Стадії 1, АТ «ПУМБ» формує резерви на основі 12-місячних очікуваних кредитних збитків із застосуванням портфельного підходу. Для розрахунку резервів кредитний портфель поділяється на групи за спільними ознаками, зокрема за сегментом, кредитним рейтингом позичальника, типом продукту та іншими характеристиками. Оцінка очікуваних збитків здійснюється з урахуванням фактичних втрат у попередніх періодах, поточних і прогнозних економічних умов, а також часу до можливого настання збитків.

Основними показниками для розрахунку очікуваних кредитних втрат є ймовірність дефолту (PD) та рівень втрат у разі дефолту (LGD). Зазначені параметри визначаються на основі внутрішніх статистичних моделей АТ «ПУМБ» і аналізу історичних даних. У разі зміни кредитного рейтингу позичальників відповідно коригується оцінка ймовірності дефолту, що впливає на розмір сформованих резервів.

Накопичена ймовірність дефолту відображає ризик неплатоспроможності протягом усього строку його дії та визначається АТ «ПУМБ» для однорідних груп активів на основі аналізу історичних даних. Рівень втрат у разі дефолту (LGD) характеризує очікуваний обсяг неповернених коштів і розраховується АТ «ПУМБ» з урахуванням фактичних показників відшкодування заборгованості та

результатів дисконтування майбутніх грошових надходжень із використанням ефективної процентної ставки.

Сформовані резерви під очікувані кредитні збитки систематично перевіряються органами управління ризиками АТ «ПУМБ» з метою забезпечення відповідності загальній кредитній політиці.

Оцінювання фінансових гарантій і акредитивів здійснюється АТ «ПУМБ» за спеціальними методиками, що застосовуються у кредитній діяльності. У разі виникнення ймовірності збитків за такими зобов'язаннями формуються відповідні резерви під інші кредитні ризики.

З метою комплексної оцінки управління кредитним ризиком на фінансову стійкість АТ «ПУМБ» доцільно доповнити проведений аналіз розрахунком основних коефіцієнтів фінансової стійкості. Їх визначення дає змогу оцінити рівень капіталізації банку, ступінь залежності від залучених ресурсів, захищеність активів власним капіталом та здатність установи протистояти можливим втратам за кредитними операціями. Розрахунок зазначених показників здійснено на основі фінансових даних і подано в табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Показники фінансової стійкості АТ «ПУМБ» за 2022-2025рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Коефіцієнт надійності, %	0,12	0,13	0,14	0,16
Коефіцієнт фінансового важеля, %	8,57	7,82	7,41	6,32
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів, %	0,10	0,11	0,12	0,14
Коефіцієнт захищеності власного капіталу, %	0,21	0,12	0,12	0,08
Коефіцієнт захищеності дохідних активів власним капіталом, %	0,14	0,13	0,16	0,13
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу, %	9,57	8,81	8,41	7,32

Джерело: розроблено на основі даних додатка Б

Аналіз показників фінансової стійкості АТ «ПУМБ» за 2022–2025 рр. засвідчує послідовне зміцнення фінансової позиції банку та підвищення ефективності управління ресурсами. Зростання коефіцієнта надійності з 0,12 у 2022 р. до 0,14 у 2024 р. і до 0,16 у 2025 р. відображає підвищення рівня покриття

зобов'язань власним капіталом, що свідчить про зниження фінансових ризиків і посилення стабільності банку. Водночас коефіцієнт фінансового важеля демонструє стійку спадну динаміку — з 8,57 у 2022 р. до 7,41 у 2024 р. та 6,32 у 2025 р., що вказує на зменшення залежності від залучених коштів і більш збалансовану структуру джерел фінансування. Позитивною є також динаміка коефіцієнта участі власного капіталу у формуванні активів, який зріс з 0,10 у 2022 р. до 0,12 у 2024 р. та 0,14 у 2025 р., що підтверджує поступове нарощення капітальної бази та підвищення фінансової автономії банку. Коефіцієнт захищеності власного капіталу після зниження з 0,21 у 2022 р. до 0,12 у 2023–2024 рр. скоротився до 0,08 у 2025 р., що свідчить про зменшення частки капіталізованих активів у структурі власного капіталу. Водночас коефіцієнт захищеності дохідних активів власним капіталом має нерівномірну динаміку: незначне зниження у 2023 р. до 0,13 змінюється зростанням до 0,16 у 2024 р., після чого у 2025 р. показник знову скоротився до 0,13, що відображає певне послаблення рівня покриття прибуткових активів власними ресурсами. Зниження коефіцієнта мультиплікатора капіталу з 9,57 у 2022 р. до 8,41 у 2024 р. та 7,32 у 2025 р. свідчить про зменшення рівня фінансового навантаження на капітал і більш обережну політику розширення активів. Сукупність зазначених тенденцій характеризує діяльність банку як таку, що орієнтована на зміцнення капіталізації, зниження ризиків і забезпечення стабільного розвитку в умовах нестабільного економічного середовища.

Таким чином, АТ «ПУМБ» сформував системну та комплексну модель управління кредитними ризиками, яка охоплює всі етапи роботи з кредитним портфелем — від оцінювання позичальників до формування резервів. Запровадження власної методики класифікації фінансових інструментів за стадіями ризику забезпечує своєчасне виявлення проблемних активів і підвищує обґрунтованість управлінських рішень. Система моніторингу, внутрішнього рейтингування та врахування воєнних ризиків сприяє зниженню ймовірності значних кредитних втрат. Водночас результати оцінювання фінансової стійкості свідчать про необхідність подальшого посилення ролі власного капіталу в

забезпеченні стабільності діяльності банку. Поєднання ефективного ризик-менеджменту з удосконаленням політики капіталізації є важливою умовою зміцнення конкурентних позицій і довгострокового розвитку АТ «ПУМБ».

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМИ РИЗИКАМИ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

3.1. Напрями удосконалення управління кредитними ризиками банків в умовах воєнного стану

В умовах економічної нестабільності ефективне управління кредитними ризиками стає визначальним чинником забезпечення фінансової стійкості банків. Погіршення платоспроможності позичальників, зростання обсягів проблемної заборгованості, коливання процентних ставок і обмеженість достовірної інформації істотно підвищують рівень кредитних ризиків. За таких обставин традиційні підходи до формування та оцінювання кредитного портфеля втрачають результативність, що зумовлює необхідність удосконалення системи ризик-менеджменту, посилення моніторингу та адаптації кредитної політики до умов підвищеної невизначеності.

Кредитні операції є основою діяльності банків та визначають рівень інвестиційної й споживчої активності в національній економіці. У період 2020–2025 рр. банківський сектор України функціонував в умовах посилених ризиків, спричинених економічною нестабільністю, наслідками пандемії, повномасштабною війною та накопиченими структурними проблемами. Сукупний вплив цих факторів істотно ускладнив процес формування кредитних портфелів. Одночасно зросли вимоги до контролю за якістю кредитних активів і ефективності ризик-менеджменту, що обумовило необхідність перегляду підходів до кредитної політики та посилення механізмів управління кредитними ризиками[8, с. 113].

О. Мащенко та Є. Немазана пропонують з метою зміцнення фінансової стійкості банку та зниження рівня кредитних ризиків посилити диверсифікацію кредитного портфеля шляхом запровадження обґрунтованих галузевих і клієнтських лімітів. Важливим напрямом удосконалення є розвиток системи

моніторингу із застосуванням інструментів раннього виявлення погіршення фінансового стану позичальників. Підвищенню об'єктивності та оперативності оцінювання кредитоспроможності сприятиме впровадження сучасних автоматизованих скорингових моделей. Доцільним є також посилення вимог до кредитного забезпечення з обов'язковою регулярною переоцінкою застави відповідно до ринкової кон'юнктури. Актуалізації потребує кредитна політика банку з урахуванням змін економічного середовища та нормативних вимог регулятора. Для підвищення якості прогнозування ризиків доцільно застосовувати сучасні аналітичні методи, зокрема кореляційно-регресійний аналіз і моделювання за методом Монте-Карло. В умовах воєнної нестабільності ефективне управління кредитним портфелем має ґрунтуватися на системному контролі, гнучкій політиці, точній оцінці ризиків і своєчасному коригуванні управлінських рішень[19, с. 6].

С. Оніщенко, В. Березовик та В. Бабенко-Левада зауважують, що диверсифікація кредитного портфеля виступає одним із ключових інструментів зниження концентрації кредитних ризиків шляхом розподілу кредитних ресурсів між різними галузями економіки та регіонами, що має особливе значення в умовах економічної нестабільності. У сфері споживчого кредитування важливу роль відіграють скорингові моделі, які забезпечують автоматизовану оцінку кредитоспроможності клієнтів на основі історичних даних і аналізу їхньої поведінки. Застосування таких моделей дає змогу банкам суттєво скорочувати строки ухвалення кредитних рішень і зменшувати рівень проблемної заборгованості, що успішно реалізується, наприклад, в автоматизованих системах АТ КБ «ПриватБанк». Страхування кредитів є ефективним інструментом обмеження ризику дефолту, особливо у випадку роботи з позичальниками, які характеризуються підвищеним рівнем фінансової нестабільності. Наприклад, АТ «Укргазбанк» використовує страхові механізми як засіб мінімізації потенційних збитків за кредитними операціями. Водночас технології штучного інтелекту та аналітика великих масивів даних стають невід'ємним елементом сучасного ризик-менеджменту, оскільки дають змогу виявляти потенційно проблемних

позичальників ще на етапі підготовки кредитної заявки. Наприклад, АТ «Райффайзен Банк» активно застосовує інструменти штучного інтелекту для аналізу фінансових операцій і виявлення нетипових транзакцій, що сприяє суттєвому зниженню ймовірності кредитних втрат. Системне та поєднане використання диверсифікації, скорингових моделей, страхування кредитів і сучасних аналітичних технологій забезпечує банкам можливість ефективно реагувати на зміни економічного середовища, підвищувати якість управління кредитними ризиками та підтримувати стабільність і стійкість банківської системи в цілому [24, с. 3].

У періоди посилення економічної нестабільності банківські установи змінюють підходи до управління кредитними ризиками з метою обмеження можливих фінансових втрат і підтримання належної якості кредитного портфеля. За умов воєнного стану, зростання інфляції та значних макроекономічних коливань стандартні методи оцінки платоспроможності позичальників втрачають ефективність, що зумовлює необхідність упровадження сучасних інструментів аналізу ризиків і механізмів фінансової підтримки. Застосування інноваційних технологій, зокрема систем штучного інтелекту для аналізу даних, а також використання державних програм гарантування кредитів, забезпечує банкам можливість оперативно реагувати на кризові процеси та знижувати рівень кредитних дефолтів (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Стратегії управління кредитними ризиками в кризових умовах

Стратегія	Характеристика	Приклад застосування
Посилення підходів до оцінки платоспроможності	Поглиблений аналіз фінансового стану клієнтів, урахування нефінансових ризиків, зменшення граничних обсягів кредитування	Банки скорочують кредитування підприємств, діяльність яких залежить від імпорту та валютних коливань
Упровадження механізмів реструктуризації заборгованості	Надання відстрочок платежів, коригування умов кредитних договорів, зниження процентних ставок для фінансово вразливих клієнтів	У період війни банки запроваджують пільгові програми погашення боргів для військовослужбовців і постраждалого бізнесу
Застосування цифрових технологій оцінювання ризиків	Використання штучного інтелекту та аналітики великих масивів даних для автоматизованої перевірки платоспроможності	Банки здійснюють аналіз операцій клієнтів з метою виявлення ризиків за відсутності повної кредитної історії

Продовження таблиці 3.1

Оптимізація структури кредитного портфеля	Перерозподіл ресурсів у менш ризикові напрями, обмеження кредитування нестабільних галузей	Банки скорочують фінансування комерційної нерухомості через високі ризики на ринку оренди
Застосування гарантійних інструментів	Використання державних, міжнародних та страхових гарантій для зменшення ймовірності кредитних втрат	Банки беруть участь у програмах гарантування кредитів для підтримки малого та середнього бізнесу

Джерело: розроблено автором за власними дослідженнями

Показовим прикладом результативної адаптації до кризових умов є діяльність АТ «Кредобанк», який у 2023 р. реалізував спеціальну програму фінансування аграрного сектору в умовах воєнного стану. Стандартні скорингові моделі в цьому випадку виявилися малоефективними, оскільки більшість сільськогосподарських підприємств, особливо в прифронтових районах, не мали можливості надати повноцінні фінансові гарантії. З метою подолання цієї проблеми банк запровадив альтернативні підходи до оцінювання кредитоспроможності, зокрема використання супутникового спостереження за станом посівів, аналіз історичних показників урожайності та прогнозних обсягів експорту продукції. Застосування таких інструментів дало змогу здійснювати кредитування навіть за відсутності традиційної фінансової звітності, одночасно знижуючи рівень кредитного ризику для банку та забезпечуючи підтримку стратегічно важливої галузі економіки[16]. Такий підхід свідчить, що в сучасних умовах банки змушені оперативно трансформувати систему управління кредитними ризиками, поєднуючи перевірені методи з інноваційними цифровими рішеннями.

Використання цифрових інструментів і технологій аналізу великих масивів даних суттєво підвищує якість прогнозування платоспроможності позичальників. Класичні підходи до оцінювання кредитного ризику в умовах економічної нестабільності часто не забезпечують належного рівня точності та надійності. Застосування штучного інтелекту й методів машинного навчання дає змогу автоматизувати процес прийняття рішень, здійснювати комплексний аналіз поведінкових характеристик і фінансових звичок клієнтів та своєчасно виявляти

потенційні ризики. У результаті знижується частка проблемної заборгованості та підвищується ефективність управління кредитним портфелем (табл. 3.2)[36, с. 73].

Таблиця 3.2

**Застосування цифрових технологій і великих даних у прогнозуванні
кредитоспроможності позичальників**

Технологія	Особливості	Практичне використання
Машинне навчання	Обробка та аналіз історичної інформації про клієнтів з метою виявлення закономірностей і розрахунку ймовірності дефолту	Застосовується для автоматизованого скорингу позичальників і формування індивідуальних умов кредитування
Аналіз платіжних операцій	Дослідження структури доходів, витрат і регулярності платежів для оцінки фінансової стабільності	Дає змогу оцінювати платоспроможність клієнтів без повної кредитної історії
Обробка альтернативних джерел даних	Використання інформації із соціальних мереж, онлайн-платформ, геолокації та електронної комерції	Сприяє оцінюванню кредитоспроможності клієнтів із нестабільними або неофіційними доходами
ШІ-орієнтований скоринг	Автоматизоване визначення рівня кредитного ризику на основі алгоритмів штучного інтелекту	Підвищує швидкість прийняття рішень, зменшує вплив людського фактора та ризик шахрайства
Прогнозна аналітика	Моделювання змін фінансового стану клієнтів з урахуванням макроекономічних і статистичних даних	Використовується для коригування кредитної політики відповідно до поведінки позичальників

Джерело: розроблено на основі [36, с. 73]

Застосування цифрових інструментів і технологій аналізу великих масивів даних істотно трансформує механізми прийняття кредитних рішень у банківській сфері. Класичні підходи до оцінювання позичальників, зокрема аналіз кредитної історії та фінансової звітності, у багатьох випадках не забезпечують достатньої точності, особливо в умовах економічної нестабільності або за відсутності кредитного минулого клієнта. Використання методів машинного навчання, аналізу транзакційної активності та альтернативних інформаційних джерел забезпечує формування цілісної та об'єктивної картини фінансового стану позичальника. Алгоритми машинного навчання опрацьовують значні обсяги історичних даних, виявляючи повторювані моделі поведінки, що свідчать про підвищену ймовірність дефолту. Зокрема, часте залучення кредитних ресурсів і регулярні затримки платежів розглядаються як ознаки зростання ризику. Аналіз

транзакцій дозволяє оцінити рівень доходів клієнта, їх стабільність і джерела надходжень, що має вирішальне значення для осіб без сформованого кредитного рейтингу[35, с. 668].

Використання альтернативних даних розширює можливості оцінювання платоспроможності фізичних осіб без офіційних доходів та суб'єктів малого бізнесу. Банківські установи враховують цифрову активність клієнтів, структуру онлайн-платежів і фінансові взаємозв'язки. Так, АТ «Монобанк» застосовує аналіз транзакцій для оперативного прийняття кредитних рішень, оцінюючи частоту покупок, середній залишок коштів на рахунку та основні категорії витрат. За умови стабільної платіжної поведінки в мережах великих торговельних компаній система автоматично підвищує кредитний ліміт клієнта [21].

Незважаючи на активне впровадження сучасних аналітичних інструментів, банківські установи й надалі зіштовхуються з комплексними проблемами у сфері прогнозування та зниження кредитних ризиків. Висока частка проблемної заборгованості зумовлена недостатньою платоспроможністю позичальників, недоліками систем оцінювання ризиків і обмеженим доступом до альтернативних інформаційних ресурсів. Недосконалість нормативно-правової бази ускладнює процедури стягнення заборгованості та захист прав кредиторів, що негативно позначається на рівні ліквідності банків. Дефіцит якісних масивів даних і фінансових ресурсів для впровадження технологій штучного інтелекту знижує результативність управління кредитними ризиками, особливо в малих і середніх банках. Додатковий тиск створюють інфляційні процеси, валютна нестабільність, наслідки воєнних дій і брак висококваліфікованих фахівців [31, с. 299].

Підвищення ефективності системи управління кредитними ризиками має ґрунтуватися на впровадженні міжнародних стандартів і сучасних цифрових рішень. Застосування алгоритмів машинного навчання, інструментів аналізу великих даних та альтернативних інформаційних джерел сприятиме підвищенню точності прогнозування дефолтів і автоматизації процедур оцінювання позичальників. Реалізація вимог Базеля III посилить стабільність і надійність банківської системи[34].

Таким чином, результативне управління кредитними ризиками виступає ключовою передумовою забезпечення фінансової надійності банківської системи України. Інтеграція класичних методів аналізу з сучасними цифровими рішеннями підвищує обґрунтованість прогнозів, а використання машинного навчання та технологій обробки великих даних зменшує вплив суб'єктивних чинників на процес ухвалення рішень. Найсуттєвішими проблемами залишаються значна частка проблемних кредитів, обмеженість доступу до достовірної інформації, недосконалість правового регулювання та нестабільність макроекономічного середовища. Низький рівень цифрової трансформації окремих банків ускладнює їхню здатність своєчасно реагувати на нові ризики та зміни ринкових умов. Для мінімізації потенційних загроз доцільно активно впроваджувати інструменти штучного інтелекту, технології блокчейн, механізми Open Banking та програми державного гарантування кредитів.

3.2. Рекомендації щодо вдосконалення управління кредитними ризиками банку АТ «ПУМБ»

Проведений аналіз свідчить, що в управлінні кредитними ризиками АТ «ПУМБ» зберігається низка системних проблем. Насамперед це недостатня роль власного капіталу в покритті кредитних ризиків, що підтверджується низькими значеннями відповідних фінансових коефіцієнтів і від'ємним рівнем захищеності дохідних активів. Водночас звуження чистого спреду та процентної маржі обмежує можливості банку щодо формування резервів і підвищує його чутливість до кредитних втрат. Висока концентрація портфеля в корпоративному сегменті посилює залежність банку від фінансового стану окремих позичальників і галузей. Окремою проблемою залишається ризик запізненого реагування на погіршення платоспроможності клієнтів через домінування показників прострочення в системі моніторингу. Додаткові труднощі формують обмежена якість інформаційної бази для цифрового скорингу та зростання ризиків знецінення застави в умовах воєнної нестабільності.

На основі проведеного аналізу сучасних підходів до управління кредитними ризиками банків в умовах воєнного стану, а також з урахуванням виявлених проблем у діяльності АТ «ПУМБ», у роботі розроблено комплекс практично орієнтованих рекомендацій щодо вдосконалення системи ризик-менеджменту. Запропоновані заходи спрямовані на підвищення фінансової стійкості банку, зниження рівня кредитних втрат і посилення його адаптивності до умов економічної нестабільності та воєнних ризиків (табл. 3.3) [18; 19; 31; 36].

Таблиця 3.3

**Рекомендації щодо вдосконалення управління кредитними ризиками банку
АТ «ПУМБ»**

Рекомендація	Запропонований захід	Мета впровадження
1. Удосконалення оцінки позичальників	Інтеграція моделей машинного навчання в систему кредитного скорингу з урахуванням транзакційних і альтернативних даних	Підвищення точності оцінювання платоспроможності клієнтів
2. Посилення моніторингу кредитних ризиків	Запровадження автоматизованої системи раннього виявлення ознак погіршення фінансового стану позичальників	Своєчасне виявлення ризикових кредитів
3. Оптимізація структури кредитного портфеля	Перегляд галузевих і регіональних лімітів з урахуванням воєнних ризиків	Обмеження концентрації кредитних ризиків
4. Удосконалення системи забезпечення кредитів	Регулярна переоцінка застави та посилення вимог до ліквідності забезпечення	Підвищення рівня покриття кредитних ризиків
5. Посилення капіталізації та резервування	Оптимізація політики формування резервів і спрямування частини прибутку на зміцнення власного капіталу	Посилення фінансової стійкості банку

Джерело: розроблено на основі [18; 19; 31; 36]

Удосконалення оцінювання позичальників в АТ «ПУМБ» доцільно здійснювати шляхом упровадження сучасних алгоритмів машинного навчання, зокрема XGBoost, LightGBM, Random Forest та логістичної регресії з регуляризацією, які широко застосовуються у світовому банківському скорингу. Зазначені моделі забезпечують високу точність прогнозування дефолту та ефективну обробку великих масивів фінансових і поведінкових даних[18].

Для навчання моделей використовуються транзакційні показники (середні доходи, залишки коштів, частота операцій), кредитні характеристики (кількість

кредитів, прострочення, боргове навантаження), поведінкові індикатори (активність у мобільному банкінгу, платіжна дисципліна) та альтернативні джерела даних, зокрема інформація Open Banking і цифрові платформи [31]. Подібний підхід застосовується в практиці АТ «Монобанк» і АТ «ПриватБанк», де машинне навчання використовується для оцінювання ризиків за кредитними продуктами.

Процес інтеграції моделей машинного навчання в систему кредитного скорингу АТ «ПУМБ» доцільно реалізовувати поетапно (рис. 3.1).

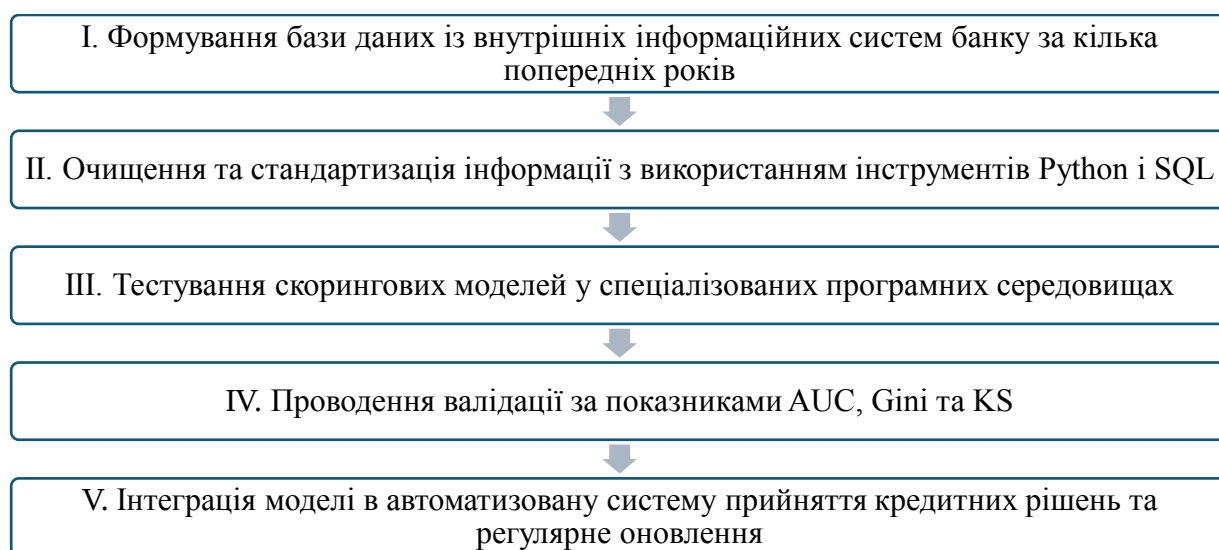

Рис. 3.1. Етапи інтеграції моделей машинного навчання в систему кредитного скорингу АТ «ПУМБ»

Джерело: розроблено автором за власними дослідженнями

Практичне застосування моделей машинного навчання в систему кредитного скорингу передбачає автоматичну оцінку клієнта за сукупністю фінансових і поведінкових параметрів із визначенням імовірності дефолту та формуванням індивідуальних умов кредитування. Це дає змогу скоротити час ухвалення рішень до кількох хвилин, підвищити об'єктивність оцінювання та зменшити ризик помилкових кредитних рішень.

Посилення моніторингу кредитних ризиків в АТ «ПУМБ» доцільно реалізовувати шляхом впровадження автоматизованої системи Early Warning System (EWS), яка забезпечує постійний аналіз фінансового стану та платіжної

дисципліни позичальників у режимі реального час, яка широко використовується у провідних банках ЄС і передбачена рекомендаціями Базеля III щодо управління проблемними активами. Основою функціонування EWS є регулярний збір і обробка ключових індикаторів ризику, зокрема частоти прострочених платежів, зниження оборотів на рахунках, скорочення доходів, зростання боргового навантаження, зміни структури витрат, погіршення фінансових коефіцієнтів підприємств і порушення графіків погашення кредитів. Додатково враховуються зовнішні фактори, зокрема галузеві ризики, територіальна належність до зон бойових дій, валютні коливання та інфляційний тиск [36]. У практиці АТ «ПУМБ» система раннього попередження доцільно інтегрується з внутрішніми інформаційними платформами, CRM та кредитним реєстром НБУ. На основі накопичених даних формуються ризикові профілі клієнтів і автоматично присвоюються сигнальні рівні – «зелений», «жовтий» і «червоний», що відображають ступінь фінансової стійкості позичальника.

Запровадження автоматизованої системи раннього виявлення ознак погіршення фінансового стану позичальників АТ «ПУМБ» також варто здійснювати поетапно (рис. 3.2).

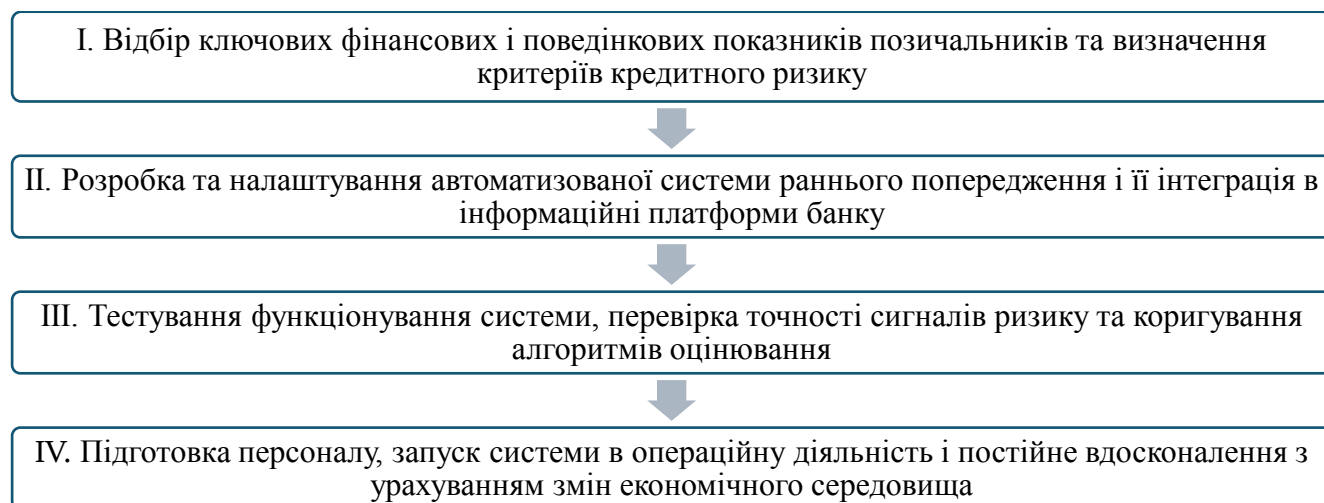

Рис. 3.2. Етапи впровадження автоматизованої системи раннього виявлення ознак погіршення фінансового стану позичальників АТ «ПУМБ»

Джерело: розроблено автором за власними дослідженнями

Практичне впровадження EWS дасть змогу АТ «ПУМБ» визначати проблемні кредити на ранній стадії, ще до виникнення стійкої простроченої заборгованості, що істотно знижує обсяг резервів і втрат від дефолтів. Система забезпечує підвищення оперативності управлінських рішень, зменшення частки NPL та посилення фінансової стійкості банку в умовах воєнного стану.

Оптимізація структури кредитного портфеля шляхом перегляду галузевих і регіональних лімітів з урахуванням воєнних ризиків полягає у цілеспрямованому зменшенні частки кредитування підприємств і домогосподарств, діяльність яких пов'язана з підвищеними безпековими, логістичними та виробничими загрозами. Для АТ «ПУМБ» це передбачає обмеження фінансування компаній, розташованих у прифронтових регіонах (Донецька, Луганська, Харківська, Запорізька області), а також підприємств, що залежать від зруйнованої інфраструктури, імпорتنих поставок або нестабільного енергозабезпечення. Водночас банк має збільшувати частку кредитів у секторах зі стабільними доходами, зокрема в агропромисловому комплексі центральних і західних регіонів, роздрібній торгівлі товарами першої необхідності, фармацевтиці, ІТ-послугах та експортно орієнтованому бізнесі. Такий підхід дає змогу зменшити ризик одночасного погіршення якості значної частини портфеля та підвищити його стійкість до воєнних і економічних шоків [31].

Етапи впровадження третього заходу «Оптимізація структури кредитного портфеля» подано на рис. 3.3. Реалізація даного заходу забезпечить зниження концентрації кредитних ризиків за рахунок обмеження фінансування найбільш вразливих галузей і регіонів та збалансування структури кредитного портфеля, що сприятиме підвищенню фінансової стійкості АТ «ПУМБ», зменшенню ймовірності масових неповернень кредитів і стабілізації якості активів в умовах воєнного стану.

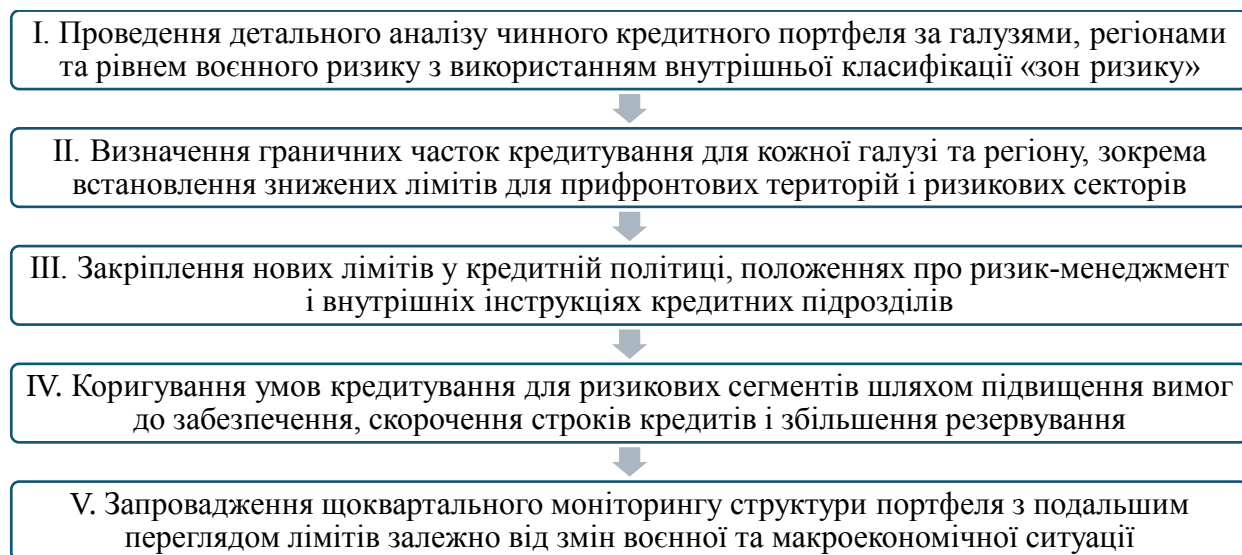

Рис. 3.3. Етапи впровадження оптимізації структури кредитного портфеля АТ «ПУМБ»

Джерело: розроблено автором за власними дослідженнями

Удосконалення системи забезпечення кредитів в АТ «ПУМБ» передбачає запровадження обов'язкової ринкової переоцінки застави не рідше ніж один раз на 6 місяців із використанням незалежних сертифікованих оцінювачів та електронних платформ оцінки майна (Prozorro. Продажі, Фонд держмайна). Під час прийняття забезпечення банк має встановити мінімальні вимоги до його ліквідності: нерухомість – лише в регіонах із низьким воєнним ризиком, транспорт – не старше 5 років, корпоративні гарантії – лише від компаній із рейтингом не нижче внутрішнього рейтингу «Високий». Для кожного кредиту встановлюється граничний рівень LTV (не більше 70 % для нерухомості та 50 % для обладнання) з автоматичним переглядом у разі падіння ринкової вартості застави [31].

Етапи впровадження системи забезпечення кредитів в АТ «ПУМБ» подано на рис. 3.4.

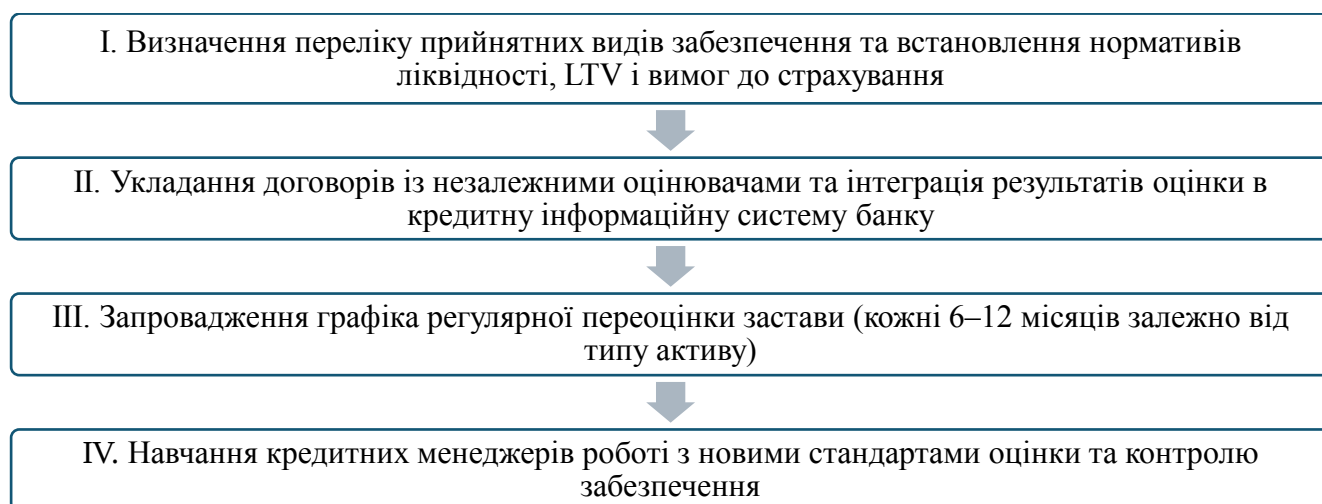

Рис. 3.4. Етапи впровадження системи забезпечення кредитів в АТ «ПУМБ»

Джерело: розроблено автором за власними дослідженнями

Реалізація заходу забезпечить стабільне покриття кредитів ліквідним забезпеченням і зменшить втрати банку у разі дефолту позичальників, що підвищить рівень захищеності кредитного портфеля АТ «ПУМБ», скоротить обсяг проблемної заборгованості та посилить фінансову стійкість банку в умовах воєнної нестабільності.

Посилення капіталізації та резервування в АТ «ПУМБ» передбачає перегляд політики формування резервів під очікувані кредитні збитки з урахуванням зростання кредитного ризику та спрямування частини чистого прибутку на збільшення власного капіталу. З огляду на те, що у 2022–2024 рр. коефіцієнт надійності банку утримувався на рівні 0,12-0,14 %, а коефіцієнт захищеності дохідних активів власним капіталом мав низькі значення 0,14-0,16%), актуальним є підвищення ролі власного капіталу у покритті ризикових активів. Реалізація цього заходу спрямована на зниження чутливості банку до кредитних втрат та підвищення рівня фінансової стійкості в умовах воєнного стану[31].

Етапи впровадження п'ятого заходу «Посилення капіталізації та резервування» в діяльність АТ «ПУМБ» подано на рис. 3.5.

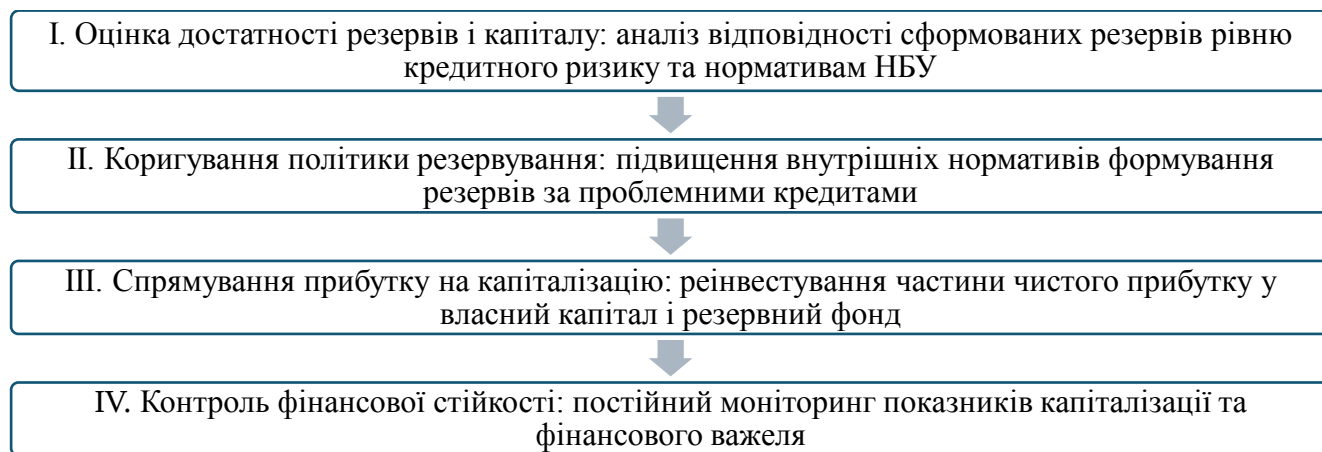

Рис. 3.5. Етапи впровадження посилення капіталізації та резервування» в діяльність АТ «ПУМБ»

Джерело: розроблено автором за власними дослідженнями

Реалізація даного заходу забезпечить зростання частки власного капіталу в структурі ресурсів банку, підвищить рівень покриття кредитних ризиків резервами та зменшить залежність АТ «ПУМБ» від залучених коштів, що сприятиме зміцненню фінансової стійкості, підвищенню довіри вкладників і здатності банку стабільно функціонувати в умовах воєнної та економічної нестабільності.

З метою обґрунтування доцільності впровадження запропонованих заходів та визначення їх впливу на фінансові результати діяльності банку узагальнено очікувані результати вдосконалення системи управління кредитними ризиками в АТ «ПУМБ», зокрема:

1. Інтеграція моделей машинного навчання у систему кредитного скорингу → підвищення точності оцінювання позичальників, зниження рівня ризикових кредитів і покращення структури портфеля.

2. Впровадження системи раннього попередження → своєчасне виявлення потенційно проблемної заборгованості, зменшення частки дефолтів і стабілізація грошових потоків.

3. Оптимізація структури кредитного портфеля → зниження концентрації ризиків і забезпечення більш збалансованого розподілу активів.

4. Регулярна переоцінка заставного майна → підвищення рівня покриття кредитів і мінімізація втрат у разі неповернення.

5. Посилення капіталізації та резервування → зміцнення фінансової стійкості банку та підвищення його здатності протистояти зовнішнім і внутрішнім ризикам.

Сукупна реалізація запропонованих заходів формує комплексний вплив на систему управління кредитними ризиками, охоплюючи етапи оцінювання, моніторингу та забезпечення надійності кредитних операцій, що сприяє підвищенню ефективності діяльності АТ «ПУМБ». Терміни впровадження заходів коливаються від 2 до 6 місяців, що дає змогу реалізувати весь комплекс рекомендацій впродовж одного року та отримати фінансовий ефект уже в короткостроковій перспективі.

Таким чином, результати економічного обґрунтування підтверджують, що впровадження запропонованих рекомендацій є фінансово доцільним, інвестиційно привабливим і стратегічно виправданим. Реалізація заходів забезпечить зменшення кредитних втрат, підвищення якості кредитного портфеля, зміцнення фінансової стійкості та посилення конкурентних позицій АТ «ПУМБ» в умовах воєнного стану та нестабільного економічного середовища.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання дипломної роботи було комплексно досліджено теоретичні та прикладні аспекти управління кредитними ризиками в умовах воєнного стану. Узагальнення отриманих результатів дозволило сформулювати основні висновки щодо впливу кредитного ризику на фінансову стійкість банківських установ та ефективності механізмів його регулювання, зокрема:

1. Проведений аналіз наукових підходів свідчить, що фінансова стійкість банків тісно пов'язана з рівнем впливу кредитних, ліквідних, капітальних та зовнішніх ризиків, які формуються під дією економічної нестабільності, воєнного стану та макроекономічних чинників. Дослідження підтверджують, що зростання ризиків призводить до погіршення якості активів, зниження платоспроможності, ліквідності та підвищення ймовірності фінансових втрат. Водночас ефективне управління ризиками, дотримання нормативних вимог і постійний моніторинг фінансових показників сприяють зміцненню стабільності банківських установ. Встановлено, що фінансова стійкість формується під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, які перебувають у тісному взаємозв'язку та взаємно впливають один на одного. Рівень фінансової стійкості банків визначається їх здатністю своєчасно і результативно реагувати на ризики з метою забезпечення надійного функціонування в умовах підвищеної невизначеності.

2. У результаті аналізу наукових підходів встановлено, що кредитний ризик у більшості досліджень трактується як імовірність фінансових втрат банківської установи, зумовлених повним або частковим невиконанням позичальниками договірних зобов'язань, що безпосередньо впливає на доходи, капітал і фінансову стійкість банку. Водночас у працях учених підкреслюється, що рівень кредитного ризику залежить від якості кредитного портфеля, ефективності системи моніторингу, дотримання регуляторних вимог і результативності кредитної політики. Узагальнення досліджень дозволяє виділити основні причини формування кредитних ризиків, серед яких визначальними є макроекономічна нестабільність, воєнні дії, кризові явища, обмеженість інформації, недосконалість

управлінських рішень та недостатня диверсифікація кредитних вкладень. Встановлено, що значний вплив на зростання ризиків мають також фінансовий стан позичальників, їх ділова репутація, рівень власного капіталу та якість забезпечення за кредитами.

3. Управління кредитними ризиками банківських установ розглядається як багаторівнева система взаємопов'язаних організаційних та економічних елементів, спрямованих на забезпечення стабільності та результативності кредитної діяльності. У наукових підходах управління кредитними ризиками трактується як цілеспрямований процес регулювання рівня ризику шляхом ухвалення обґрунтованих управлінських рішень і постійного контролю за якістю кредитного портфеля. Організація управління кредитними ризиками ґрунтується на поєднанні правового, структурного, кадрового та інформаційного забезпечення, що формує цілісну систему впливу на ризикові процеси. Процес управління реалізується послідовно через етапи формування кредитної політики, розроблення концепції, створення комплексної системи, моніторингу, контролю та адаптації до змін середовища. Важливу роль у цьому процесі відіграє застосування інструментів лімітування, резервування, диверсифікації та сек'юритизації активів. Сукупність зазначених елементів, етапів і організаційних засад забезпечує узгоджене функціонування системи управління кредитними ризиками та сприяє підтриманню фінансової стійкості банківських установ.

4. Діяльність АТ «ПУМБ» упродовж 2022–2025 рр. характеризується стійким зростанням масштабів операцій, зміцненням фінансової бази та підвищенням ефективності використання ресурсів, що підтверджується збільшенням активів з 111974220 тис. грн. до 231031780 тис. грн., власного капіталу з 11696381 тис. грн. до 32413997 тис. грн. та переходом від збитку у 2022 р. до стабільного прибутку у 2023–2025 рр. Банк забезпечив випереджальні темпи зростання доходів порівняно з витратами, що проявляється у підвищенні чистого процентного доходу з 10154478 тис. грн. до 17598092 тис. грн. та зростанні прибутку від операційної діяльності з 4792964 тис. грн. до 19432353 тис. грн. Високі значення рентабельності активів і капіталу у 2023–2025 рр. (ROA – 2,11–

2,58 %, ROE – 17,77–22,75 %) свідчать про ефективну систему фінансового менеджменту та результативну політику управління ресурсами. Попри поступове зниження чистої процентної маржі з 9,07 % до 7,62 %, банк зберіг достатній рівень прибутковості, що підтверджує його здатність адаптуватися до змін ринкового середовища та зростання вартості залучених коштів.

5. Кредитний портфель АТ «ПУМБ» впродовж 2022–2024 рр. характеризується стійким зростанням обсягу з 47261153 тис. грн. до 72355462 тис. грн., що відображає активізацію кредитної діяльності банку та поступове відновлення попиту на позикові ресурси в умовах воєнного стану. Домінування кредитів клієнтам на рівні понад 92 % і переважання корпоративного сегмента у структурі портфеля свідчать про орієнтацію банку на фінансування реального сектору економіки та підтримку підприємницької діяльності. Зростання частки кредитів фізичним особам у 2024 р. до 22,5 % підтверджує відновлення роздрібного кредитування та підвищення платоспроможності населення. Динаміка показників дохідності, чистого спреда та процентної маржі засвідчує, що у 2023 р. банк досяг найвищого рівня ефективності кредитних операцій, тоді як у 2024 р. посилення вартості ресурсів зумовило зниження маржинальності та прибутковості портфеля. Сформована структура та результати функціонування кредитного портфеля свідчать про збалансовану кредитну політику АТ «ПУМБ», спрямовану на поєднання зростання обсягів кредитування з контролем ризиків і забезпеченням фінансової стійкості.

6. У результаті проведеного аналізу встановлено, що система управління кредитними ризиками АТ «ПУМБ» є комплексною та ґрунтується на власній методиці оцінювання, класифікації фінансових інструментів за стадіями ризику та регулярному моніторингу кредитного портфеля. Запроваджений поділ кредитів на Стадії 1, 2, 3 та РОСІ забезпечує диференційований підхід до формування резервів і дає змогу вчасно реагувати на зростання кредитного ризику. Показники фінансової стійкості свідчать про поступове зростання ролі власного капіталу, зокрема підвищення коефіцієнта надійності та участі капіталу в активах з 0,12 до 0,14 та з 0,10 до 0,12 у 2022–2024 рр. відповідно. Позитивною тенденцією є

зниження коефіцієнта фінансового важеля з 8,57 до 7,41, що відображає поступове скорочення залежності від залучених ресурсів. Водночас значення коефіцієнта захищеності дохідних активів зросло з 0,14 до 0,16 після незначного зниження у 2023 р., а зменшення мультиплікатора капіталу з 9,57 до 8,41 підтверджує необхідність вдосконалення системи управління кредитними ризиками.

7. Управління кредитними ризиками банків в умовах воєнного стану потребує постійної адаптації до макроекономічної нестабільності, зростання фінансових загроз і погіршення платоспроможності позичальників. Досвід вітчизняних банків свідчить про ефективність поєднання диверсифікації кредитного портфеля, сучасних скорингових моделей, страхових механізмів та цифрових інструментів аналізу даних у процесі мінімізації кредитних втрат. Запровадження штучного інтелекту, прогнозової аналітики, альтернативних джерел інформації та міжнародних стандартів ризик-менеджменту забезпечує підвищення точності оцінювання ризиків і стабільності кредитної діяльності. Управління кредитними ризиками має ґрунтуватися на системному моніторингу, гнучкій кредитній політиці та своєчасному коригуванні управлінських рішень.

8. Запропонований комплекс рекомендацій щодо вдосконалення управління кредитними ризиками АТ «ПУМБ» ґрунтується на результатах комплексного фінансового аналізу. Реалізація заходів у сфері цифрового скорингу, моніторингу ризиків, оптимізації структури портфеля, удосконалення системи забезпечення та посилення капіталізації сприятиме зниженню рівня проблемної заборгованості, підвищенню якості активів і зміцненню фінансової стійкості установи. Впровадження зазначених рекомендацій створює передумови для підвищення конкурентоспроможності АТ «ПУМБ», зменшення вразливості до воєнних і макроекономічних ризиків та забезпечення стабільного розвитку в середньостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз банківської діяльності: підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко. Київ: КНЕУ, 2004. 599 с.
2. Андрущак Є. М., Герасименко А. В. Управління ризиком концентрації банківського кредитування промислових підприємств. *Ефективна економіка*. 2024. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_2_60 (дата звернення: 02.02.2026).
3. Андрущак Є. М., Дропа Я. Б., Луцик О. М. Особливості управління кредитними ризиками банків в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 2. С. 88-96.
4. Апостолов Д. В., Батрак О. В. Управління кредитним ризиком банку: бібліометричний аналіз досліджень і наукових колаборацій. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки*. 2025. № 3(1). С. 44-55. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2025_3\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2025_3(1)_7) (дата звернення: 02.02.2026).
5. АТ «Перший Український Міжнародний Банк». Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.pumb.ua> (дата звернення: 04.02.2026).
6. Бугель Ю., Лопатовська О. Управління фінансовою стійкістю банків: аспект аналізування. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 3. С. 87-92. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2024_3_14 (дата звернення: 02.02.2026).
7. Вінниченко О. В., Ганцева А. О. Фінансова стійкість банку: сутність та оцінка факторів впливу. *Бізнес Інформ*. 2023. № 5. С. 175-181. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2023_5_24 (дата звернення: 02.02.2026).
8. Владика Ю., Турова Л., Тарасенко Т. Адаптація кредитної політики комерційних банків в умовах воєнного стану. *Економіка і суспільство*. 2024. № 61. С. 112–118.
9. Волкова Н. І., Шпунярьська Т. І. Оцінка якості кредитного портфеля в умовах сучасних викликів. *Modern Economics*. 2023. № 42. С. 27-34.

10. Доценко І. Управління кредитними ризиками банківських установ в умовах воєнного стану. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 1. С. 156-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2024_1_23 (дата звернення: 02.02.2026).
11. Ерастов В., Юхименко В. Управління кредитним ризиком банку: теоретичні засади та шляхи вдосконалення. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6100> (дата звернення: 03.02.2026).
12. Ільчук В., Федорів Ю. Фінансові ризики банківських установ та шляхи їх мінімізації в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Полісся*. 2025. № 1 (30). С. 133-148. URL: <http://nvp.stu.cn.ua/article/download/339874/327960> (дата звернення: 02.02.2026).
13. Коваль Н. Сучасні інструменти забезпечення фінансової стійкості комерційних банків. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 1. С. 134-138. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2024_1_20 (дата звернення: 02.02.2026).
14. Колесніченко А. С., Литвинов І. Ю. Теоретичні аспекти визначення сутності поняття фінансової стійкості комерційного банку. *Ефективна економіка*. 2024. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_3_67 (дата звернення: 02.02.2026).
15. Крамаренко О. М. Навчальний посібник з дисципліни "Кредитування і контроль" / О. М. Крамаренко, Ю. І. Лаврентович. Миколаїв : Видавництво НУК, 2021. 105 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_1901_99056456.pdf (дата звернення: 02.02.2026).
16. Кредобанк: кредитна лінія «Агро» для фінансування сільськогосподарських виробників. Кредобанк: вебсайт. 2025. URL: <https://kredobank.com.ua/business/finansuvannya/kredytna-liniia-agro> (дата звернення: 07.02.2026).
17. Круглякова В. В., Гнатюк В. М. Фінансова стійкість банків в сучасних умовах політико-економічної невизначеності. *Міжнародний науковий*

журнал «Інтернаука». 2024. № 12. С. 42-48. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2024_12_9 (дата звернення: 02.02.2026).

18. Ларіонова К., Капінос Г. Особливості управління кредитним ризиком банку в умовах фінансової невизначеності. *Modeling the development of the economic systems*. 2025. № 2. С. 264-273. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2025_2_35 (дата звернення: 02.02.2026).

19. Мащенко О., Немазана Є. Управління кредитним портфелем банку в умовах економічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2025. № 80. С. 1-8. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6989/6928> (дата звернення: 07.02.2026).

20. Миронова М. І. Фактори впливу на стійке функціонування комерційних банків. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. № 24(1). С. 249–255. URL: https://nv.nltu.edu.ua/Archive/2014/24_1/249_MYr.pdf (дата звернення: 02.02.2026).

21. Монобанк, його переваги та інструкція користування. Novikredyty: вебсайт. 2025. URL: <https://novikredyty.com.ua/monobank-jogo-perevagy-ta-instrukczyia-korystuvannya> (дата звернення: 07.02.2025).

22. Мороз Н. В., Селецька Т. О. Сутність, причини виникнення та класифікація кредитного ризику банку. *БізнесІнформ*. 2019. № 7. С. 272-278.

23. Нагорний П. Д., Горбатюк О. М. Управління кредитним портфелем банку та вплив на його формування суб'єктів господарювання малого і середнього бізнесу. *Трансформаційна економіка*. 2025. № 2 (11). С. 68-73. URL: <https://transformations.in.ua/index.php/journal/article/download/182/179> (дата звернення: 05.02.2026).

24. Оніщенко С., Березовик В., Бабенко-Левада В. Оцінка стратегій управління кредитними ризиками в банках України. *Економіка та суспільство*. 2025. №71. С. 1-9. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6989/6928> (дата звернення: 07.02.2026).

25. Перепелиця А. Шляхи мінімізації ризиків в банківському споживчому кредитуванні. Формування механізму зміцнення конкурентних позицій національних економічних систем у глобальному, регіональному та локальному вимірах: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції. 2025. С. 74-76. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/50686/2/ICMNC_2025_Perepelitsia_A-Shliakhy_minimizatsii_74-76.pdf (дата звернення: 02.02.2026).

26. Селюченко Н. Є., Радченко В. М. Оцінювання фінансової стійкості банківської системи України в умовах зовнішніх збурень. *Management and entrepreneurship in Ukraine: the stages of formation and problems of development*. 2024. Vol. 6(2). С. 357-364. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/meu_2024_6_2_35 (дата звернення: 02.02.2026).

27. Сумін О. О., Шубенкова І. А. Системний підхід до аналізу кредитних ризиків в банківському секторі. II Всеукраїнська науково-практична конференція «Системні науки та інформатика», м. Київ, 04-08 грудня 2023 року. 2023. С. 213-217.

28. Термін «Кредитний портфель». Верховна Рада України. Законодавство України. Термінологія законодавства. 2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/1379> (дата звернення: 05.02.2026).

29. Ткачук Н. В., Гергола С. В. Фінансова стійкість Банку Львів в умовах воєнного стану. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Економіка. Острог : Вид-во НаУОА, 2025. № 37(65). С. 64–68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2025_37_12 (дата звернення: 02.02.2026).

30. Управління ризиками банків: монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій / А. О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. 283 с.

31. Хома І., Лук'янський О. Теоретико-методологічні аспекти вдосконалення управління кредитним ризиком в банку. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 2(49). С. 295–301.

32. Basel Committee on Banking Supervision. Basel II: International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards: A Revised Framework – Comprehensive Version. URL: <http://www.bis.org/publ/bcbs54.htm> (дата звернення: 02.02.2026).

33. Basel Core Principles for Effective Banking Supervision. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Basel_Core_principles_2012.pdf (дата звернення: 02.02.2026)

34. Basel III: Finalising post-crisis reforms. Basel Committee on Banking Supervision: website. December 2017. URL: <https://www.bis.org/bcbs/publ/d424.pdf> (дата звернення: 07.02.2025).

35. Manukyan H., Parsyan S. Customer credit worthiness in the digital age: A management approach to machine learning application in banking. *Proceedings on Engineering Sciences*. 2024. Vol. 6. № 2. P. 665–672.

36. Nahar J., Rahaman M. A., Alauddin M., Farhana Z., Rozony Z. Big data in credit risk management: A systematic review of transformative practices and future directions. *International Journal of Management Information Systems and Data Science*. 2024. Vol. 1. № 04. P. 68–79.

Додаток А

Заступник Голови Правління з управління ризиками (СРО)

- Департамент розподілу ризиків
- Департамент ризиків корпоративних клієнтів
- Управління по роботі з асигнуванням майна
- Департамент управління ризиками операційних ризиків
- Департамент ризиків менеджменту малого банків
- Управління ризиками міжбанківського кредитування

Член Правління, ССО, відповідальний за проведення фінансового моніторингу

- Департамент фінансового моніторингу
- Департамент валютного контролю та управління валютними ризиками
- Центр методології, трансформції та аналітики процесів
- Управління контролю за операціями

Голова Правління

- Кредитна рада
- Комітет з питань управління операційними активами
- Проектний комітет
- Технологічний комітет
- Комітет з управління операційним ризиком
- Комітет з управління активами та пасивами
- Комітет з питань фінансового моніторингу та комплаєнсу
- Комітет з етики та ділової поведінки
- Інформаційно-комерційний комітет

Бізнес лінії

- Заступник Голови Правління**
 - Департамент корпоративного банків
 - Департамент роботи з малим банків
 - Департамент транзакційного банків
 - Департамент роботи з середніми корпоративними клієнтами
- Заступник Голови Правління**
 - Відділ депозитарної діяльності
 - Департамент розвитку Digital-платформи корпоративного банків
 - Департамент маркетингу банків
 - Департамент кредитних продуктів малого банків
- Заступник Голови Правління**
 - Управління з розвитку банків
 - Управління фінансового лізингу
 - Департамент продажів та розвитку роздрібного банків
 - Департамент розробки партнерського продажу
 - Департамент розробки технологій
 - Департамент управління цінностей клієнтів і споживачів кредитування
 - Департамент розвитку Digital банків та дистанційних каналів
 - Департамент роботи з пропонуванням клієнтам роздрібного банків
 - Департамент картових та пасивних продуктів роздрібного банків
 - Департамент трайб-платформа

Підтримувальні лінії

- Заступник Голови Правління - фінансовий директор**
 - Департамент інвестиційного банків
 - Департамент фінансового контролю
 - Департамент стегнення кредитів
 - Управління управління грошовими потоками та ліквідності
 - Департамент даних аналітики
- Заступник Голови Правління**
 - Головний бухгалтер
 - Департамент фінансового обліку, податків та звітності
 - Департамент проблемних активів
 - Управління менеджменту активів та пасивів
- Заступник Голови Правління**
 - Управління організації мережі
 - Управління розвитку мережі та експлуатації банків
 - Управління збільшення діяльності банків
 - Департамент інкасові та грошового обігу
 - Процесний аналітик
 - Центр операційної підтримки
- Заступник Голови Правління**
 - Департамент безпеки
 - Центр моніторингу транзакцій
 - Департамент інформаційних банків
- Заступник Голови Правління**
 - Департамент по роботі з персоналом
 - Юридичний департамент
 - Департамент маркетингу
 - Департамент інформаційних технологій
 - Департамент управління стратегічними проєктами і процесами
 - Центр Agile трансформації
 - Регіоні секретарів

Регіональні центри

Відділення

склад Правління

Додаток Б

Фінансова звітність АТ «ПУМБ» за 2022-2025 рр.

Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2023 року

(у тисячах гривень)

	Прим.	2023 рік	2022 рік
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	33 747 952	46 455 869
Кредити та аванси банкам	7	4 213 505	3 490 916
Інвестиції в цінні папери	8	58 155 525	12 586 771
Кредити та аванси клієнтам	9	52 058 047	43 770 237
Похідні фінансові активи	18	8 510	–
Поточні податкові активи		–	32 962
Інші фінансові активи	12	2 611 752	2 419 697
Інші нефінансові активи	12	273 802	330 806
Основні засоби	10	1 652 243	1 710 376
Інвестиційна нерухомість	10	59 168	59 168
Нематеріальні активи, за винятком гудвілу	10	320 312	654 811
Активи з права користування	11	234 030	259 282
Відстрочені податкові активи	24	–	203 325
Всього активів		153 334 846	111 974 220
Зобов'язання			
Зобов'язання перед Центральним банком	13	–	4 188 304
Кошти банків	14	2 716 727	2 324 222
Кошти клієнтів	15	126 542 822	90 299 888
Похідні фінансові зобов'язання	18	1 250	93 807
Орендні зобов'язання	16	266 294	274 383
Поточні податкові зобов'язання	24	3 200 277	–
Інші фінансові зобов'язання	17	2 188 420	2 546 201
Інші нефінансові зобов'язання	17	909 011	551 034
Відстрочені податкові зобов'язання	24	120 273	–
Всього зобов'язань		135 945 074	100 277 839
Власний капітал			
Акціонерний капітал	19	4 780 595	4 780 595
Емісійний дохід		101 660	101 660
Дооцінка		403 283	430 759
Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		1 407 291	(350 345)
Резервний капітал		2 909 909	2 909 909
Нерозподілений прибуток		7 787 034	3 823 803
Всього власного капіталу		17 389 772	11 696 381
Всього зобов'язань та власного капіталу		153 334 846	111 974 220

Підписано від імені Правління 25 березня 2024 року:

С. П. Черненко (Голова Правління)

О. О. Полещук (Головний бухгалтер)

Звіт про прибуток або збиток за 2023 рік

(у тисячах гривень)

	Прим.	2023 рік	2022 рік
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	20	19 916 370	14 512 778
Процентні доходи	20	348 180	382 603
Процентні витрати	20	(7 899 066)	(4 740 903)
Чистий процентний дохід		12 365 484	10 154 478
Комісійні доходи	21	3 935 528	3 205 014
Комісійні витрати	21	(1 791 291)	(1 183 751)
Чистий комісійний дохід		2 144 237	2 021 263
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	6,7,8,9, 12, 27	(439 299)	(10 338 901)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		857 655	1 264 678
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		42 712	166 962
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(11 549)	(50 656)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	10	–	(249)
Прибутки (збитки) від зміни справедливої вартості похідних інструментів		167 524	177 491
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		–	(2)
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів		–	1 243 421
Доходи (витрати), які виникають під час первісного визнання фінансових активів за процентною ставкою, вищою або нижчою, ніж ринкова		–	1 064
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(683)	2 109
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності) для нефінансових активів	12, 27	38 392	(80 449)
Інші прибутки (збитки)	22	116 768	231 755
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		15 281 241	4 792 964
Операційні витрати	23	(7 043 808)	(5 278 302)
Прибуток (збиток) до оподаткування		8 237 433	(485 338)
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	24	(4 281 958)	87 615
Прибуток (збиток) за звітний період		3 955 475	(397 723)
Прибуток (збиток) на акцію (гривень на акцію)	30	276,15	(27,77)

Підписано від імені Правління 25 березня 2024 року:

С. П. Черненко (Голова Правління)

О. О. Полещук (Головний бухгалтер)

Примітки на стор. 6-77 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Звіт про сукупний дохід за 2023 рік

(у тисячах гривень)

	2023 рік	2022 рік
Прибуток (збиток) за звітний період	3 955 475	(397 723)
Інший сукупний дохід		
<i>Компоненти іншого сукупного доходу, які будуть перекласифіковані у прибуток або збиток, після оподаткування</i>		
Прибутки/(збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	2 292 089	(629 885)
Суми, вилучені з власного капіталу і скориговані за справедливою вартістю фінансових активів в результаті перекласифікації і виключення з категорії оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	11 549	50 656
Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	(546 002)	104 261
Загальна сума іншого сукупного доходу/(витрат), який буде перекласифіковано у прибуток або збиток, після оподаткування	1 757 636	(474 968)
<i>Інший сукупний збиток, який не буде рекласифіковано до звіту про фінансові результати у наступних періодах</i>		
Переоцінка приміщень	–	9 530
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	(19 720)	(1 751)
Загальна сума іншого сукупного доходу/(витрат), який не буде перекласифіковано у прибуток або збиток, після оподаткування	(19 720)	7 779
Інший сукупний збиток за рік, за вирахуванням податків	1 737 916	(467 189)
Загальна сума іншого сукупного доходу/(витрат) за звітний період	5 693 391	(864 912)

Підписано від імені Правління 25 березня 2024 року:

С. П. Черненко (Голова Правління)

О. О. Полещук (Головний бухгалтер)

Звіт про зміни у власному капіталі за 2023 рік

(у тисячах гривень)

	Акціонерний капітал	Емісійний дохід	Дооцінка	Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Всього власного капіталу
Власний капітал на 31 грудня 2021 р.	4 780 595	101 660	437 533	124 623	2 909 909	4 206 973	12 561 293
Збиток	–	–	–	–	–	(397 723)	(397 723)
Інший сукупний збиток	–	–	7 779	(474 968)	–	–	(467 189)
Всього сукупний прибуток/(збиток) за звітний період	–	–	7 779	(474 968)	–	(397 723)	(864 912)
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал	–	–	(14 553)	–	–	14 553	–
Власний капітал на 31 грудня 2022 р.	4 780 595	101 660	430 759	(350 345)	2 909 909	3 823 803	11 696 381
Прибуток	–	–	–	–	–	3 955 475	3 955 475
Інший сукупний прибуток	–	–	(19 720)	1 757 636	–	–	1 737 916
Всього сукупний прибуток/(збиток) за звітний період	–	–	(19 720)	1 757 636	–	3 955 475	5 693 391
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал	–	–	(7 756)	–	–	7 756	–
Власний капітал на 31 грудня 2023 р.	4 780 595	101 660	403 283	1 407 291	2 909 909	7 787 034	17 389 772

Підписано від імені Правління 25 березня 2024 року:

С. П. Черненко (Голова Правління)

О. О. Полещук (Головний бухгалтер)

Звіт про рух грошових коштів за 2023 рік

(у тисячах гривень)

	2023 рік	2022 рік (перераховано)
Грошові потоки від операційної діяльності		
Проценти отримані	19 128 951	13 646 770
Проценти сплачені	(7 718 539)	(4 690 264)
Комісійні доходи, що отримані	3 916 779	3 162 954
Комісійні витрати, що сплачені	(1 668 402)	(1 177 175)
Чисте збільшення від операцій з іноземною валютою	857 655	1 264 678
Чисте збільшення від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	66 268	1 517 308
Інші надходження грошових коштів від операційної діяльності	75 415	94 038
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені	(4 797 727)	(4 680 602)
Сплата податків на прибуток	(1 290 857)	(290 804)
Чисті грошові потоки від діяльності	8 569 543	8 846 903
<i>Чисте (збільшення)/зменшення операційних активів</i>		
Кредити та аванси банкам	(528 651)	292 113
Інвестиції в цінні папери*	—	8
Кредити та аванси клієнтам	(6 350 145)	3 591 758
Інші фінансові активи	(177 988)	(625 891)
Інші нефінансові активи	240	(11 547)
<i>Чисте (зменшення)/збільшення операційних зобов'язань</i>		
Кошти банків	297 322	157 764
Кошти клієнтів	34 600 070	1 130 171
Інші фінансові зобов'язання	(571 002)	271 028
Інші нефінансові зобов'язання	—	(511 776)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності	35 839 389	13 140 531
Грошові потоки від інвестиційної діяльності		
Придбання основних засобів	(445 106)	(433 844)
Надходження від продажу основних засобів	81 819	4 027
Придбання нематеріальних активів	(890 131)	(702 158)
Придбання цінних паперів	(113 642 541)	(39 572 817)
Надходження від реалізації та погашення інвестицій в цінні папери	70 151 714	49 734 649
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності (використані в інвестиційній діяльності)	(44 744 245)	9 029 857
Грошові потоки від фінансової діяльності		
Зобов'язання перед Центральним банком	(4 200 500)	(1 499 500)
Виплати за орендними зобов'язаннями	(122 883)	(113 018)
Чисті грошові потоки використані у фінансовій діяльності (Примітка 31)	(4 323 383)	(1 612 518)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти	519 054	4 579 289
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти	1 268	(7 503)
Чисте збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	(12 707 917)	25 129 656
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	46 455 869	21 326 213
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду (Примітка 6)	33 747 952	46 455 869

* Інвестиції в цінні папери, які оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Підписано від імені Правління 25 березня 2024 року:

С. П. Черненко (Голова Правління)

О. О. Полещук (Головний бухгалтер)

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2024 року

(у тисячах гривень)

	Прим.	2024 рік	2023 рік
Активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	59 202 081	33 747 952
Кредити та аванси банкам	7	5 435 023	4 213 505
Інвестиції в цінні папери	8	49 901 420	58 155 525
Кредити та аванси клієнтам	9	66 920 439	52 058 047
Похідні фінансові активи	17	–	8 510
Інші фінансові активи	12	1 979 208	2 611 752
Інші нефінансові активи	12	286 232	273 802
Активи з права користування	11	251 717	234 030
Основні засоби	10	2 142 633	1 652 243
Інвестиційна нерухомість	10	68 231	59 168
Нематеріальні активи, за винятком гудвілу	10	395 582	320 312
Всього активів		186 582 566	153 334 846
Зобов'язання			
Кошти банків	13	3 873 397	2 716 727
Кошти клієнтів	14	154 148 828	126 542 822
Похідні фінансові зобов'язання	17	2 664	1 250
Поточні податкові зобов'язання	23	2 504 344	3 200 277
Орендні зобов'язання	11	284 087	266 294
Інші фінансові зобов'язання	16	2 075 234	2 188 420
Інші нефінансові зобов'язання	16	1 219 255	909 011
Відстрочені податкові зобов'язання	23	282 184	120 273
Всього зобов'язань		164 389 993	135 945 074
Власний капітал			
Акціонерний капітал	18	4 780 595	4 780 595
Емісійний дохід		101 660	101 660
Дооцінка		606 516	403 283
Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		2 057 642	1 407 291
Резервний капітал		3 107 683	2 909 909
Нерозподілений прибуток		11 538 477	7 787 034
Всього власного капіталу		22 192 573	17 389 772
Всього зобов'язань та власного капіталу		186 582 566	153 334 846

Підписано від імені Правління 22 квітня 2025 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

Черненко
Сергій
Павлович
ЄДРПОУ/ІПН
14282829

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Полещук
Олена
Олегівна
ЄДРПОУ/ІПН
14282829

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)

Примітки на стор. 26-94 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

PDF_PRS_BS ua - 2024.pdf

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про прибуток або збиток за 2024 рік

(у тисячах гривень)

	Прим.	2024 рік	2023 рік
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	19	22 738 690	19 916 370
Процентні доходи	19	474 222	348 180
Процентні витрати	19	(8 562 794)	(7 899 066)
Чистий процентний дохід		14 650 118	12 365 484
Комісійні доходи	20	4 467 644	3 935 528
Комісійні витрати	20	(2 306 522)	(1 791 291)
Чистий комісійний дохід		2 161 122	2 144 237
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	6,7,8,9, 12, 26	(429 060)	(439 299)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		869 008	857 655
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		83 463	42 712
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		1 540	(11 549)
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	10	9 206	–
Прибутки (збитки) від зміни справедливої вартості похідних інструментів		(35 536)	167 524
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(708)	(683)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності) для нефінансових активів	12, 27	6 627	38 392
Інші прибутки (збитки)	21	27 342	116 768
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		17 343 122	15 281 241
Операційні витрати	22	(9 209 928)	(7 043 808)
Прибуток (збиток) до оподаткування		8 133 194	8 237 433
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	23	(4 190 827)	(4 281 958)
Прибуток (збиток) за звітний період		3 942 367	3 955 475
Прибуток (збиток) на акцію, базисний та розбавлений (гривень на акцію)	29	275,23	276,15

Підписано від імені Правління 22 квітня 2025 року

Електронний підпис
 Черненко
 С.П. Черненко (Голова Правління)
 Павлович
 ЄДРПОУ/ІПН
 14282829

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Електронний підпис
 Полещук
 Олена
 Олегівна
 ЄДРПОУ/ІПН
 14282829

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)

Примітки на стор. 26-94 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

РПВ_11185_01_ua - 2024.pdf

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про сукупний дохід за 2024 рік

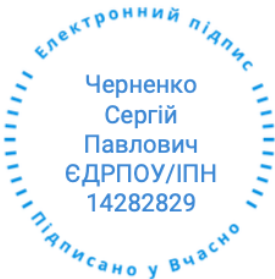
(у тисячах гривень)

	2024 рік	2023 рік
Прибуток (збиток) за звітний період	3 942 367	3 955 475
Інший сукупний дохід		
Компоненти іншого сукупного доходу, які будуть перекласифіковані у прибуток або збиток, після оподаткування		
Прибутки/(збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	868 675	2 292 089
Суми, вилучені з власного капіталу і скориговані за справедливою вартістю фінансових активів в результаті перекласифікації і виключення з категорії оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	(1 540)	11 549
Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	(216 784)	(546 002)
Загальна сума іншого сукупного доходу/(витрат), який буде перекласифіковано у прибуток або збиток, після оподаткування	650 351	1 757 636
Інший сукупний збиток, який не буде рекласифіковано до звіту про фінансові результати у наступних періодах		
Переоцінка приміщень	282 285	-
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	(72 202)	(19 720)
Загальна сума іншого сукупного доходу/(витрат), який не буде перекласифіковано у прибуток або збиток, після оподаткування	210 083	(19 720)
Інший сукупний дохід/(витрати) за рік, за вирахуванням податків	860 434	1 737 916
Загальна сума сукупного доходу/(витрат) за звітний період	4 802 801	5 693 391

Підписано від імені Правління 22 квітня 2025 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про рух грошових коштів за 2024 рік

(у тисячах гривень)

	2024 рік	2023 рік
Грошові потоки від операційної діяльності		
Проценти отримані	22 354 436	19 128 951
Проценти сплачені	(8 543 353)	(7 718 539)
Комісійні доходи, що отримані	4 445 581	3 916 779
Комісійні витрати, що сплачені	(2 228 674)	(1 668 402)
Чисте збільшення від операцій з іноземною валютою	869 008	857 655
Чисте збільшення від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	(25 589)	66 268
Інші надходження грошових коштів від операційної діяльності	77 937	75 415
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені	(6 929 759)	(4 797 727)
Сплата податків на прибуток	(5 013 849)	(1 290 857)
Чисті грошові потоки від діяльності	5 005 738	8 569 543
<i>Чисте (збільшення)/зменшення операційних активів</i>		
Кредити та аванси банкам	(573 733)	(528 651)
Кредити та аванси клієнтам	(13 575 843)	(6 350 145)
Інші фінансові активи	797 794	(177 988)
Інші нефінансові активи	272	240
<i>Чисте (зменшення)/збільшення операційних зобов'язань</i>		
Кошти банків	914 372	297 322
Кошти клієнтів	24 395 281	34 600 070
Інші фінансові зобов'язання	(201 938)	(571 002)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності	16 761 943	35 839 389
Грошові потоки від інвестиційної діяльності		
Придбання основних засобів	(624 866)	(445 106)
Надходження від продажу основних засобів	5 489	81 819
Придбання нематеріальних активів	(1 524 903)	(890 131)
Придбання цінних паперів	(101 299 181)	(113 642 541)
Надходження від реалізації та погашення інвестицій в цінні папери	111 571 774	70 151 714
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності (використані в інвестиційній діяльності)	8 128 313	(44 744 245)
Грошові потоки від фінансової діяльності		
Зобов'язання перед центральним банком	–	(4 200 500)
Виплати за орендними зобов'язаннями	(131 033)	(122 883)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності (використані у фінансовій діяльності)	(131 033)	(4 323 383)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти	699 206	519 054
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти	(4 300)	1 268
Чисте збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	25 454 129	(12 707 917)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	33 747 952	46 455 869
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду (Примітка 6)	59 202 081	33 747 952

Черненко
 Сергій
 Павлович
 ЕДРПОУ/ІПН
 14282829

Підписано від імені Правління 22 квітня 2025 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Полещук
 Олена
 Олегівна
 ЕДРПОУ/ІПН
 14282829

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)

Примітки на стор. 26-94 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності

FOIB_IPRS_CF_ua - 2024.pdf

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про зміни у власному капіталі за 2024 рік

(у тисячах гривень)

	Акціонерний капітал	Емісійний дохід	Дооцінка	Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток	Всього власного капіталу
Власний капітал на 1 січня 2023 р.	4 780 595	101 660	430 759	(350 345)	2 909 909	3 823 803	11 696 381
Прибуток	-	-	-	-	-	3 955 475	3 955 475
Інший сукупний дохід	-	-	(19 720)	1 757 636	-	-	1 737 916
Всього сукупний дохід/(витрати) за звітний період	-	-	(19 720)	1 757 636	-	3 955 475	5 693 391
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал	-	-	(7 756)	-	-	7 756	-
Власний капітал на 31 грудня 2023 р.	4 780 595	101 660	403 283	1 407 291	2 909 909	7 787 034	17 389 772
Прибуток	-	-	-	-	-	3 942 367	3 942 367
Інший сукупний дохід	-	-	210 083	650 351	-	-	860 434
Всього сукупний дохід/(витрати) за звітний період	-	-	210 083	650 351	-	3 942 367	4 802 801
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал	-	-	(6 850)	-	-	6 850	-
Розподіл прибутку минулих років (Примітка 18)	-	-	-	-	197 774	(197 774)	-
Власний капітал на 31 грудня 2024 р.	4 780 595	101 660	606 516	2 057 642	3 107 683	11 538 477	22 192 573

Підписано від імені Правління 22 квітня 2025 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Електронний підпис
Черненко
Сергій
Павлович
ЄДРПОУ/ІПН
14282829
Підписано у Вчасно

Електронний підпис
Полещук
Олена
Олегівна
ЄДРПОУ/ІПН
14282829
Підписано у Вчасно

Примітки на стор. 26-94 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності
Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)
FOIB_IFRS_SOCE ua - 2024 v.2.pdf

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про фінансовий стан на 31 грудня 2025 року

(у тисячах гривень)

	Прим.	31 грудня 2025 року	31 грудня 2024 року (перераховано)	1 січня 2024 року (перераховано)
Активи				
Грошові кошти та їх еквіваленти	6	74 447 210	59 202 081	33 747 952
Кредити та аванси банкам	7	6 126 821	5 435 023	4 213 505
Інвестиції в цінні папери	8	46 389 318	53 029 987	60 441 845
Кредити та аванси клієнтам	9	98 145 589	66 920 439	52 058 047
Похідні фінансові активи		–	–	8 510
Інші фінансові активи	12	2 828 968	1 979 208	2 611 752
Інші нефінансові активи	12	274 763	286 232	273 802
Активи з права користування		221 946	251 717	234 030
Основні засоби	10	2 040 665	2 142 633	1 652 243
Інвестиційна нерухомість	10	68 231	68 231	59 168
Нематеріальні активи, за винятком гудвілу	10	488 269	395 582	320 312
Всього активів		231 031 780	189 711 133	155 621 166
Зобов'язання				
Кошти банків	13	1 958 783	3 873 397	2 716 727
Кошти клієнтів	14	191 099 171	154 148 828	126 542 822
Похідні фінансові зобов'язання		–	2 664	1 250
Поточні податкові зобов'язання	22	1 632 312	2 504 344	3 200 277
Орендні зобов'язання		252 292	284 087	266 294
Інші фінансові зобов'язання	16	2 666 794	2 075 234	2 188 420
Інші нефінансові зобов'язання	16	1 479 985	1 219 255	909 011
Відстрочені податкові зобов'язання	22	372 306	282 184	120 273
Всього зобов'язань		199 461 643	164 389 993	135 945 074
Власний капітал				
Акціонерний капітал	17	4 780 595	4 780 595	4 780 595
Емісійний дохід		101 660	101 660	101 660
Дооцінка		588 019	606 516	403 283
Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		846 955	5 186 209	3 693 611
Резервний капітал		3 304 801	3 107 683	2 909 909
Нерозподілений прибуток		21 948 107	11 538 477	7 787 034
Всього власного капіталу		31 570 137	25 321 140	19 676 092
Всього зобов'язань та власного капіталу		231 031 780	189 711 133	155 621 166

Підписано від імені Правління 25 березня 2026 року

Електронний підпис
 Черненко
 С.П. Черненко (Голова Правління)
 Павлович
 ЄДРПОУ/ІПН
 14282829

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Електронний підпис
 Полещук
 Олена
 Олегівна
 ЄДРПОУ/ІПН
 14282829

Примітки на стор. 6-71 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)

BS Ukr.pdf

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про прибуток або збиток за 2025 рік

(у тисячах гривень)

	Прим.	2025 рік	2024 рік
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	18	26 791 107	22 738 690
Інші процентні доходи	18	641 905	474 222
Процентні витрати	18	(10 096 922)	(8 562 794)
Чистий процентний дохід		17 336 090	14 650 118
Комісійні доходи	19	5 755 684	4 467 644
Комісійні витрати	19	(2 173 062)	(2 306 522)
Чистий комісійний дохід		3 582 622	2 161 122
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності), визначені згідно з МСФЗ 9	6,7,8,9, 12, 25	(480 960)	(429 060)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з іноземною валютою		730 271	869 008
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки іноземної валюти		186 974	83 463
Чистий прибуток (збиток) від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		117 673	1 540
Чистий прибуток (збиток) від переоцінки об'єктів інвестиційної нерухомості	10	–	9 206
Прибутки (збитки) від зміни справедливої вартості похідних інструментів		(27 937)	(35 536)
Прибуток (збиток), що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінених за амортизованою собівартістю		(436)	(708)
Прибуток від зменшення корисності та сторнування збитку від зменшення корисності (збиток від зменшення корисності) для нефінансових активів	12, 25	29 206	6 627
Інші прибутки (збитки)	20	75 452	27 342
Прибуток (збиток) від операційної діяльності		21 548 955	17 343 122
Операційні витрати	21	(10 844 665)	(9 209 928)
Прибуток (збиток) до оподаткування		10 704 290	8 133 194
(Витрати на сплату податку) доходи від повернення податку	22	(2 652 601)	(4 190 827)
Прибуток (збиток) за звітний період		8 051 689	3 942 367
Прибуток (збиток) на акцію, базисний та розбавлений (гривень на акцію)		562,12	275,23

Підписано від імені Правління 25 березня 2026 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

Сергій
Павлович
ЄДРПОУ/ІПН
14282829

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Полещук
Олена
Олегівна
ЄДРПОУ/ІПН
14282829

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)

Примітки на стор. 6-7 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

PL UKR.pdf

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про сукупний дохід за 2025 рік

(у тисячах гривень)

	2025 рік	2024 рік (перераховано)
Прибуток (збиток) за звітний період	8 051 689	3 942 367
Інший сукупний дохід		
<i>Компоненти іншого сукупного доходу, які будуть перекласифіковані у прибуток або збиток, після оподаткування</i>		
Прибутки/(збитки) від фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	(931 940)	868 675
Суми, вилучені з власного капіталу і скориговані за справедливою вартістю фінансових активів в результаті перекласифікації і виключення з категорії оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, до оподаткування	(117 673)	(1 540)
Податок на прибуток, що відноситься до фінансових активів, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід у складі іншого сукупного доходу	(161 074)	(216 784)
Загальна сума іншого сукупного доходу/(витрат), який буде перекласифіковано у прибуток або збиток, після оподаткування	(1 210 687)	650 351
<i>Інший сукупний збиток, який не буде рекласифіковано до звіту про фінансові результати у наступних періодах</i>		
Інший сукупний дохід від інвестицій в інструменти капіталу	254 346	842 247
Переоцінка приміщень	–	282 285
Податок на прибуток, пов'язаний із компонентами іншого сукупного доходу	(846 351)	(72 202)
Загальна сума іншого сукупного доходу/(витрат), який не буде перекласифіковано у прибуток або збиток, після оподаткування	(592 005)	1 052 330
Інший сукупний дохід/(витрати) за рік, за вирахуванням податків	(1 802 692)	1 702 681
Загальна сума сукупного доходу/(витрат) за звітний період	6 248 997	5 645 048

Підписано від імені Правління 25 березня 2026 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Примітки на стор. 6-7 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про рух грошових коштів за 2025 рік

(у тисячах гривень)

	2025 рік	2024 рік
Грошові потоки від операційної діяльності		
Проценти отримані	26 543 875	22 354 436
Проценти сплачені	(9 891 030)	(8 543 353)
Комісійні доходи, що отримані	5 735 864	4 445 581
Комісійні витрати, що сплачені	(1 947 494)	(2 228 674)
Чисте збільшення від операцій з іноземною валютою	730 271	869 008
Чисте збільшення від операцій з фінансовими інструментами, що обліковуються за справедливою вартістю через прибуток або збиток	(30 628)	(25 589)
Інші надходження грошових коштів від операційної діяльності	95 464	77 937
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені	(8 185 925)	(6 929 759)
Сплата податків на прибуток	(4 441 961)	(5 013 849)
Чисті грошові потоки від діяльності	8 608 436	5 005 738
<i>Чисте (збільшення)/зменшення операційних активів</i>		
Кредити та аванси банкам	20 383	(573 733)
Кредити та аванси клієнтам	(30 707 466)	(13 575 843)
Інші фінансові активи	(784 563)	797 794
Інші нефінансові активи	8 535	272
<i>Чисте (зменшення)/збільшення операційних зобов'язань</i>		
Кошти банків	(1 973 834)	914 372
Кошти клієнтів	34 766 916	24 395 281
Інші фінансові зобов'язання	307 497	(201 938)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності (використані в операційній діяльності)	10 245 904	16 761 943
Грошові потоки від інвестиційної діяльності		
Придбання основних засобів	(387 581)	(624 866)
Надходження від продажу основних засобів	16 430	5 489
Придбання нематеріальних активів	(1 853 518)	(1 524 903)
Придбання цінних паперів	(49 064 616)	(101 299 181)
Надходження від реалізації та погашення інвестицій в цінні папери	55 994 175	111 571 774
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності (використані в інвестиційній діяльності)	4 704 890	8 128 313
Грошові потоки від фінансової діяльності		
Виплати за орендними зобов'язаннями	(143 838)	(131 033)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності (використані у фінансовій діяльності)	(143 838)	(131 033)
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти	435 072	699 206
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти	3 101	(4 300)
Чисте збільшення/(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів	15 245 129	25 454 129
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду	59 202 081	33 747 952
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду (Примітка 6)	74 447 210	59 202 081

Підписано від імені Правління 25 березня 2026 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Примітки на стор. 6-71 є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)
 CP UKF.pdf

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК»
Звіт про зміни у власному капіталі за 2025 рік

(у тисячах гривень)

	Акціонерний капітал	Емісійний дохід	Дооцінка	Резерв під прибутки та збитки за фінансовими активами, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	Резервний капітал	Нерозпо- ділений прибуток	Всього власного капіталу
Власний капітал на 1 січня 2024 р. (згідно з попередньою звітністю)	4 780 595	101 660	403 283	1 407 291	2 909 909	7 787 034	17 389 772
Ефект від виправлення помилки (Примітка 4)	-	-	-	2 286 320	-	-	2 286 320
Власний капітал на 1 січня 2024 р. (перераховано) (Примітка 4)	4 780 595	101 660	403 283	3 693 611	2 909 909	7 787 034	19 676 092
Прибуток	-	-	-	-	-	3 942 367	3 942 367
Інший сукупний дохід (перераховано) (Примітка 4)	-	-	210 083	1 492 598	-	-	1 702 681
Всього сукупний дохід/(витрати) за звітний період	-	-	210 083	1 492 598	-	3 942 367	5 645 048
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал (Примітка 17)	-	-	(6 850)	-	-	6 850	-
Розподіл прибутку минулих років (Примітка 17)	-	-	-	-	197 774	(197 774)	-
Власний капітал на 31 грудня 2024 р. (перераховано) (Примітка 4)	4 780 595	101 660	606 516	5 186 209	3 107 683	11 538 477	25 321 140
Прибуток	-	-	-	-	-	8 051 689	8 051 689
Інший сукупний дохід	-	-	(2 490)	(1 800 202)	-	-	(1 802 692)
Всього сукупний дохід/(витрати) за звітний період	-	-	(2 490)	(1 800 202)	-	8 051 689	6 248 997
Збільшення (зменшення) через інші зміни, власний капітал (Примітка 17)	-	-	(16 007)	(2 539 052)	-	2 555 059	-
Розподіл прибутку минулих років (Примітка 17)	-	-	-	-	197 118	(197 118)	-
Власний капітал на 31 грудня 2025 р.	4 780 595	101 660	588 019	846 955	3 304 801	21 948 107	31 570 137

Підписано від імені Правління 25 березня 2026 року

С.П. Черненко (Голова Правління)

О.О. Полещук (Головний бухгалтер)

Документ підписано у сервісі Вчасно (початок)
SOCE UKR.pdf

Примітки на стор. 6-71 є невід’ємною частиною цієї фінансової звітності

Додаток В

Формули для розрахунку коефіцієнтів якості кредитного портфелю

Таблиця В.1

Формули розрахунку якості кредитного портфелю банку

Показник	Формула
Коефіцієнт дохідності кредитного портфеля, який характеризує дохідність вкладень у кредитний портфель і показує, скільки банк отримує доходів з кожної гривні виданих кредитів	$K_d = \frac{\text{Процентний дохід банку}}{\text{Кредитний портфель банку}}$
Коефіцієнт співвідношення процентних доходів і витрат, пов'язаних із залученням ресурсів, який характеризує дохідність відсоткової політики банку	$K_{вд} = \frac{\text{Процентний дохід банку}}{\text{Процентні витрати банку}}$
Коефіцієнт процентних доходів від кредитних операцій, який показує, скільки процентного прибутку припадає на одну гривню розміщених у кредитному портфелі ресурсів	$K_{пко} = \frac{\text{Чистий процентний дохід банку}}{\text{Кредитний портфель банку}}$
Чистий спред – це показник, який дає змогу проаналізувати мінімальну різницю між ставками за активними та пасивними операціями. Він характеризує різницю між ціною придбання ресурсів та їх розміщенням у дохідні активи (переважно у кредитний портфель)	$\text{Спред}_ч = \left(\frac{\text{Процентний дохід банку}}{\text{Кредитний портфель банку}} \right) - \left(\frac{\text{Процентні витрати}}{\text{Підвідсоткові депозити}} \right)$
Чиста процентна маржа – це показник ефективності банку, що визначає відношення чистого процентного доходу (процентні доходи мінус витрати) до середньої величини його активів, що працюють	$\text{Маржа}_{чп} = \left(\frac{\text{Процентні доходи} - \text{Процентні витрати}}{\text{Середні активи, що приносять дохід}} \right) \times 100$